

ent. 9/5-51

Kaivaukset Maarian Kärsämäen Ristinpaltan kivikautisella
asuin- ja rautakautisella kalmistopaikalla v. 1950.

Kertomukseen liittyy karttoja, valokuvat
15596 - 15620 ja esineet 12686:1-526.

Vuonna 1950 suoritetut Maarian Kärsämäen kaivaukset liittyvät tavallaan välittömästi v. 1927 suoritettuihin tutkimuksiin. Välille lankeaa vain ent. Jokelan tontin alue ja Räntämäen pysäkille johtava maantie. Nyt tarkastettu alue on pysäkille vievän tien varrella sen pohjoispuolella, vastapäätä Ristinpaltan kansakoulua. Alueen tutkiminen tuli aktuelliksi, kun valtionrautatiet alkoivat rakentaa virkailijoilleen asuntoa sen laidalle ja tarkoituksena on tehdä puutarhaksi rakennuksen ja hiekkakuopan välinen alue, joka tähänkin saakka on ollut viljelytynä, mutta joka puutarhaisutusten vuoksi epäilemättä tulee syvemmälti muokattua. Tutkittava ala käsitää kaikkiaan useita tuhansia m^2 . Vuoden 1950 kaivauksissa paljastettiin 1100 m^2 .

Kaivauksissa käytetyn kiintopisteen, jona palveli rajakivi Jokelan tontin ja rautatiealueen luoteisessa nurkkauksessa, lukema oli 1.10. Punnitusluku rautatieleikkauksessa lähellä perunatehdasta oli 17.527. Tästä mitattuna saatiin kaivauksissa käytetyn kiintopisteen lukemaksi 26.93.

Maanlaatu oli nyt tutkitussa kohdassa samanlaista kuin aikaisemmin paljastetussa mäenrinteessä: hienoa rapparihiiekkaa ja syvempänä savimaista hiesua ja jälleen hiekkaa. Alueella ei voini todeta ainoatakaan luontaista kiveä. Kaikki niin hyvin yksinäiset kuin haudoissa ja kiveyksissä esiintyvät

kivet oli tuotu paikalle. Kivikautiset asutuksen muistot ja rautakautiset kalmistrojätteet lankesivat samoihin kerrokseen, joten oli vaikeata päästellä kummanko aikakauden jäämistöön erääät epämääräiset kiviasetelmat oli luettava, vaikeus, jonka totesin jo v:n 1927 kaivauksissa.

Useimmat liesistä lienevät kivikaudelta. Pari näistä, ruuduissa VII - VIII:4 ja IX - XI:6 - 7 oli poikkeuksellisen isoa. Noin 50 cm leveät ja saman verran syvät paalujen rivit kuulunevat jompaan kumpaan mainituista liesistä. Paalunreikiä oli pari täydellisempää riviä ja kolmannesta rivistä vain yksi. Maa paalunreikien sisäpuolella ei milään tavalla eronnut ulkopuolella olevasta. Myös irtolöydöistään oli paalujen väli köyhä.

Isompi mainituista liesistä oli tehty kuoppaan. Tämän syvyys oli lähes 60 cm. Kivet olivat siinä, samoinkuin viereisessä liedessä, pahoin palaneet, ja erikoisen nokipitoista maata oli kivien välissä. Pienempiä liesiä oli useita ja monet niistä muodoltaan säännöllisiä. Niiden rakentamiseen käytetyt kivet olivat pyöreitä, graniittisia, kun taas hautoihin oli käytetty enimmäkseen punaisia hiekka-kivilaattaa, kuten jo v. 1927 kaivauksissa todettiin. Vain poikkeustapauksessa saattoivat hautojen ylimmät kivet olla samanlaisia kuin liesissä. Ruumishautojen kivipeite oli niin ikään tällaisista kivistä kyhätty.

Lähinnä asuntojen jätteitä ovat myös kaivausalueen tummat läiskät. Toiset niistä olivat liesien ympärillä. Hautojen yhteydessä en niitä todennut.

Erikoisen mielenkiintoinen oli iso kiviala kaivausalu-

een kaakkoisnurkkauksessa, ruuduissa IV - VI:22 - 25. Aura tai muu maanviljelystyökalu oli siirtänyt sen kiviä jonkin verran alkuperäiseltä paikaltaan. Kivet olivat nähtävästi muodostaneet pyöreän kiveyksen. Toisin paikoin näyttävät reunat suorilta, mutta luulisin tämänkin johtuneen kivien siirtymisestä. Kivikaudenaikaisia löytöjä oli tämän kiviastelman puitteissa vain muutama. Sen sijaan oli lähellä sen keskustaa kaksi rautakaudenaikaista polttohautaa, 23 ja 23^a, mikä panee epäilemään, että kiveys olisi samanaikainen hautojen kanssa, ja kuulunut senaikaiseen rakennukseen. Rakennukseen viittaisi myös se, että maa kiveyksen puitteissa oli tummempaa kuin muualla ympäristössä, olematta kuitenkaan palaneen tuntuista. Kokonaan kielää ei saata myös-kään sitä mahdollisuutta, että rautakautiset haudat olisivat sattumalta joutuneet kivikautisen asunnonpohjan kohdalle.

Mainittujen hautojen sijoittumisesta asunnonpohjaksi epäillyn kiviastelman sisälle voi johtua myös siitä, että useita hautoja oli kaivettu kahteen toisiaan vastaan kohtisuorassa olevaan riviin. Tämän alueen sisäpuolelle lankesivat vain neljä köyhälöytöistä hautaa: 13, 14, 18 ja 26. Tuntuisi yllättävältä, jos haudat olisivat joutuneet sattumalta mainitunlaisiin riveihin. Mahdotonta ei myöskään ole, että haudoilla ja asunnonpohjalla olisi ollut jotakin yhteyttä.

Useat haudoista oli kyhätty kivistä. Polttoroviolta kerättyt jätteet oli pantu puu- tai saviastiaan, ympäröity, kivillä pienen arkun tavoin tai uurnana käytetty astia oli vain peitetty kivellä. Kivet olivat enimmäkseen punaisia hiekkakiveä, mutta joukossa oli myös, varsinkin pinnalla,

muunlaisia kiviä. Puuastioista oli merkkinä hartsitiiviste, kuten eräissä vuonna 1927 tutkituissakin haudoissa. Poikkeuksellisia olivat pelkän saviastian sisältäneet haudat. Todennäköisesti oli niissäkin haudoissa, joista nyt näkyi vain kuoppa, ollut puuastia, siitä päätellen, että rovion jätteet olivat varsinaista kuoppaa suppeammalla alalla.

Esineitten määrä oli haudoissa kohtalainen, edustaen sjäähnöllisesti vain yhtä yksilöä. Maastamme aikaisemmin tuntemattomia esinetyyppejä tuli päivänvaloon useita. Erillään muista sijainnutta ja Suomen Museossa 1951 julkaistu l. hauta oli tämän kalmiston osan nuorin n. vuodelta 300, muut haudat lienevät pääasiassa 100-luvulta.

Aikaisemmissa kaivauksissa on paljastunut muutama ruumishautakin, joista v. 1927 tutkitussa oli yainajasta jäljellä vain leukaluut hampaineen. Rakenteeltaan vastaavainen ruumishauta paljastui nytkin (hauta 26). Kivet olivat asetetut soikeaan muotoon ja ne olivat muodoltaan pyöreitä sekä graniittia. Maa oli kivien alla tummanruskeata, olematta millään tavalla palaneen tuntuista. Löytöjä ei siinä todettu. Samanaikainen ruumishauta lienee myös ollut hauta 10. Kivet olivat siinä kuitenkin punaista hiekkakiveä. Tummanruskea kerros kivien alla oli ainoa mitä siinä todettiin ympäristöstä poikkeavaksi.

Vuoden 1950 kaivaukset suoritettiin valtionrautateiden myöntämällä varoilla. Rautatienvälinen alueella olevaa kalmisto-osaa ei vielä läheskään saatu tutkittua. Tärkein tutkitava osa on mainittuna vuonna tarkastetun osan ja hiekkakuopan välinen lohko, mihin suuntaan hautoja näytti jatkuvan. Kivikauden esineitä on maanpinnalla myös pohjois-

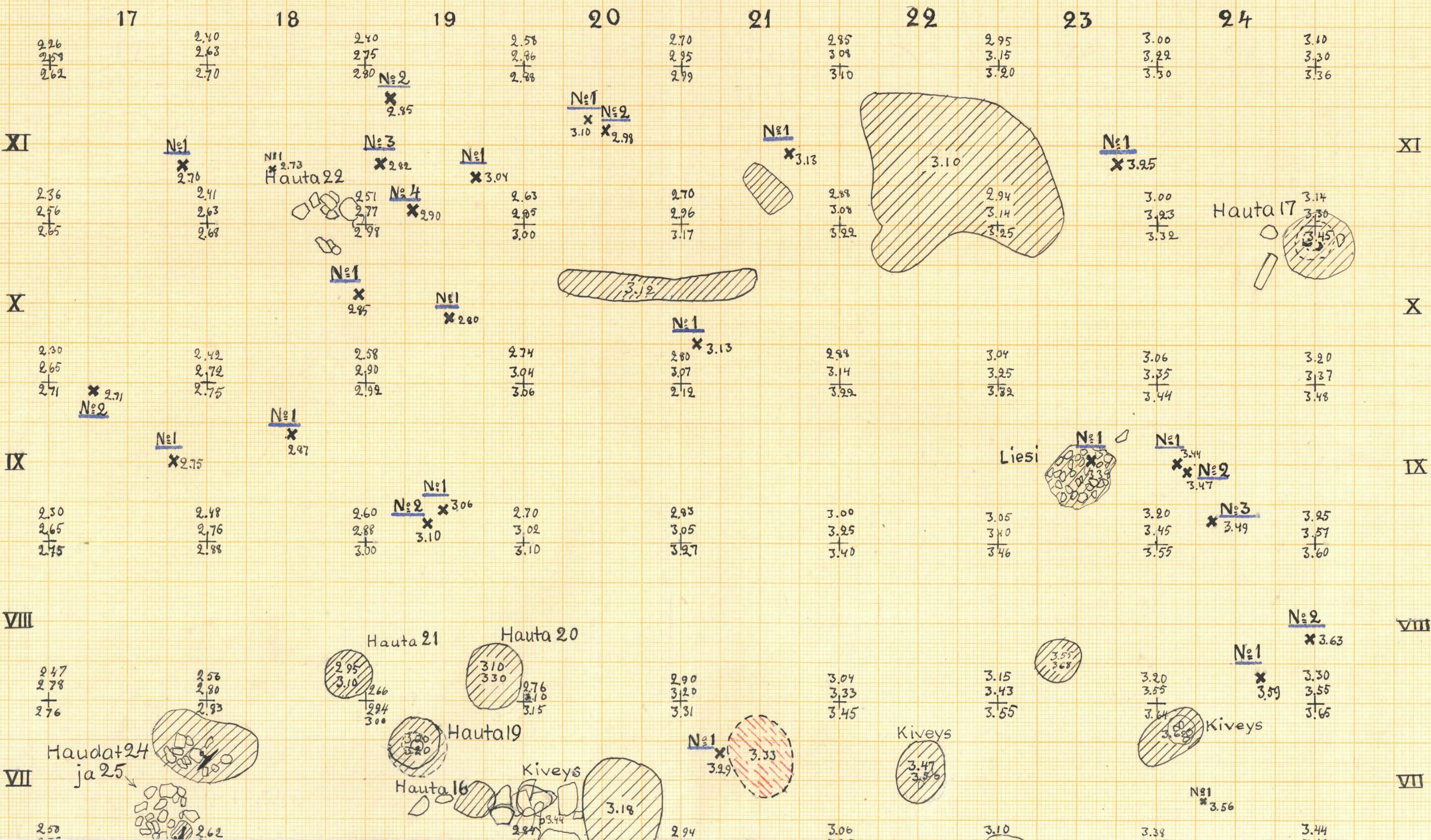
suuntaan eli Hiiden taloon päin. Viimeksi mainittuun suuntaan näytti kulttuurikerros kuitenkin ohenevan tuntuvasti. Pysäkille vievän tien eteläpuolella on tutkimatta ns. Jokelan tontti, joka oston kautta v. 1950 siirtyi Kärsämäessä sijaitsevalle Kutomo- ja Punomo Oy:lle, joka ai-koo laajentaa puutarha-aluettaan tälle tontille, joten senkin tutkiminen on välittämätöntä vuoden 1951 aikana.

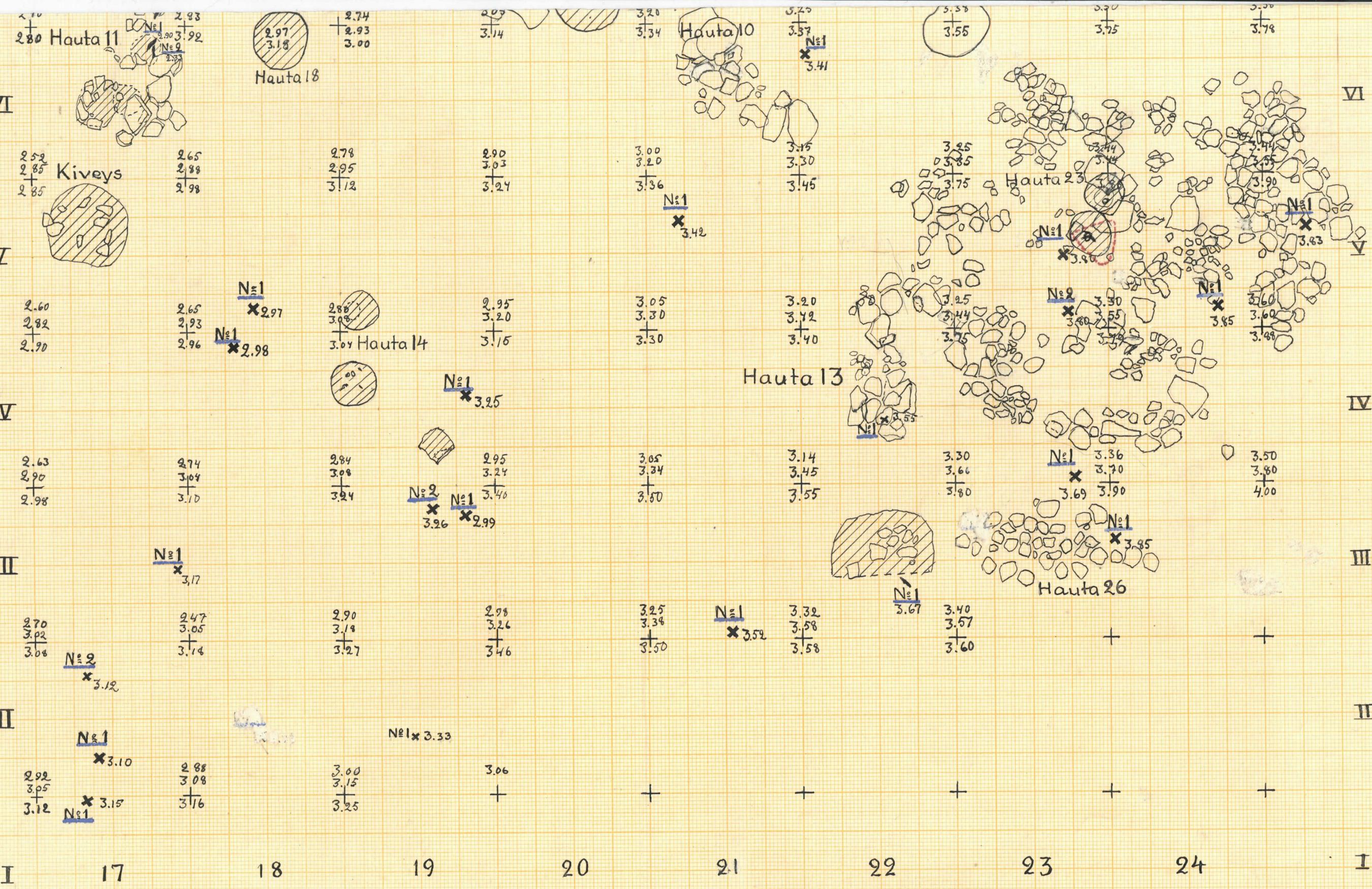
Helsingissä huhtikuun 26. päivänä 1951.

Helmer Salmo

Helmer Salmo

KÄRSÄMÄKI 1958
HAUDAT

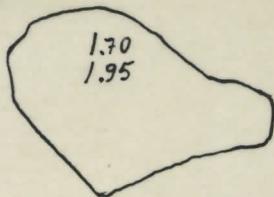

taaria, Kärsämäki

Hauta I.r.I:6

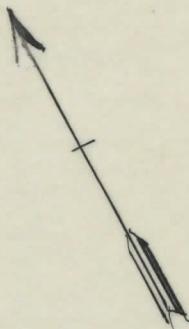
Kartta I.

1:10

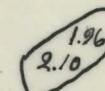
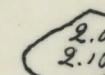
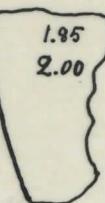
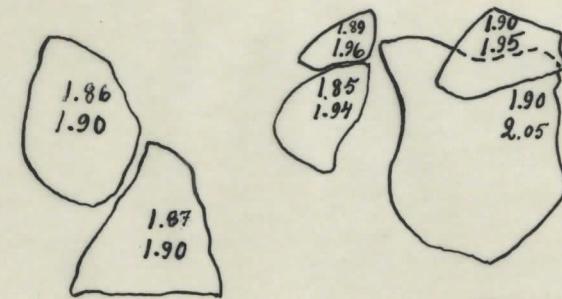

6

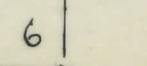
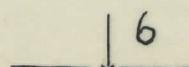
I

I

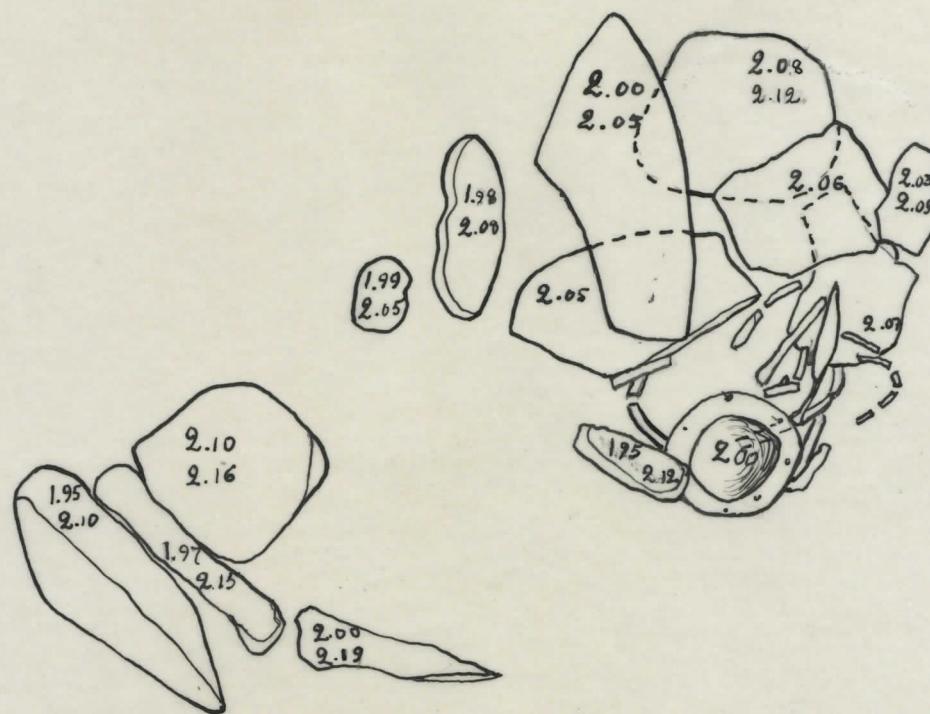
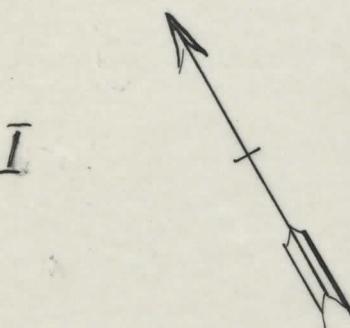

Mittakaava 1:10

Maaria Kärsämäki
Hautal. r. I:6
Kartta 2.
1:10

—
6
—

I

Mittakaava 1:10

—
6
—

6

—
6
—

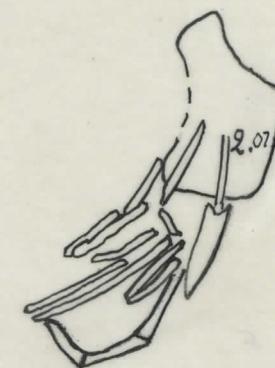
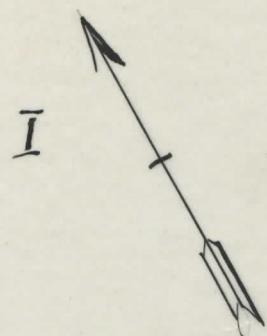
Maaria, Kärsämäki

Hauta I. r. I:6

Kartta 3.

1:10

— x —
6 |

I

Mittakaava 1:10

— x —
6

6

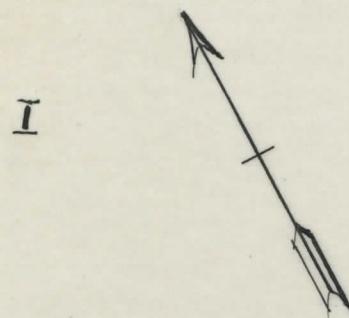
— x —
6

Maaria, Kärsämäki

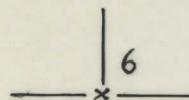
Hautal. r 1:6

Kartta 4.

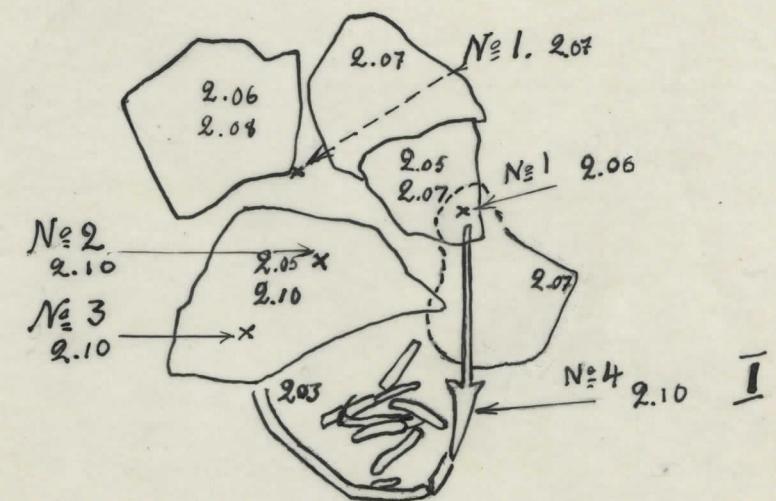
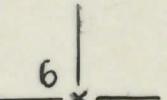
1:10

Mittakaava 1:10

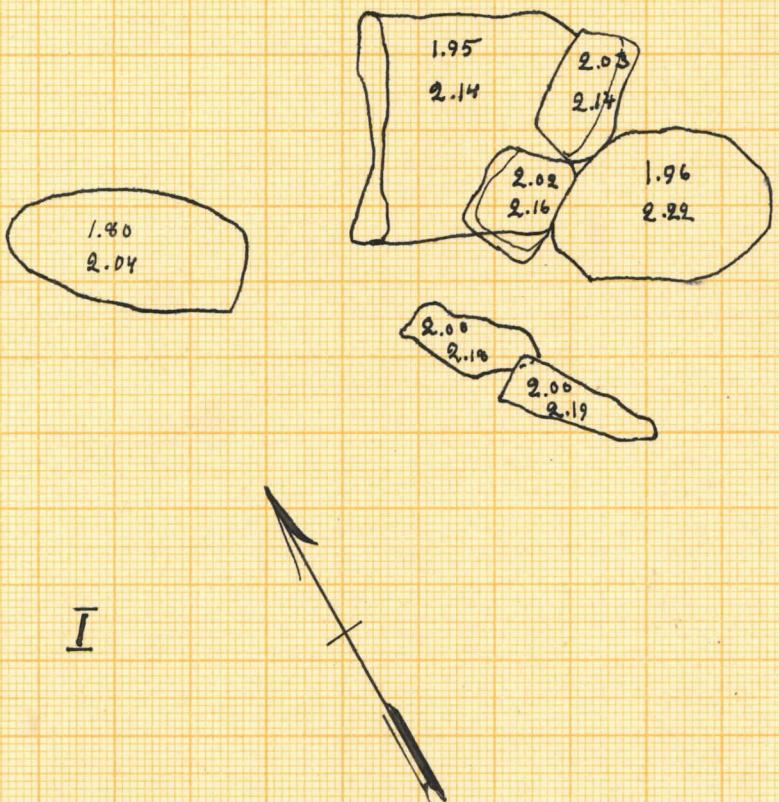
6

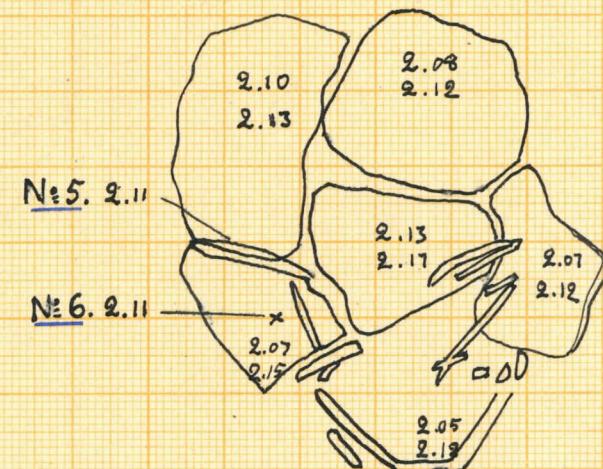
Hauta I r. I:6
Kartta 5
1:10

Maaria, Kärsämäki.

6

6

6

Ks. yleis-
karttaa

Maaria, Kärsämäki

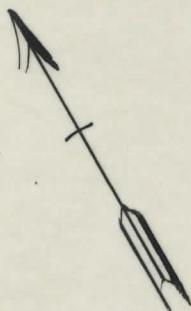
Hauta 2. II:15

Kartta 1.

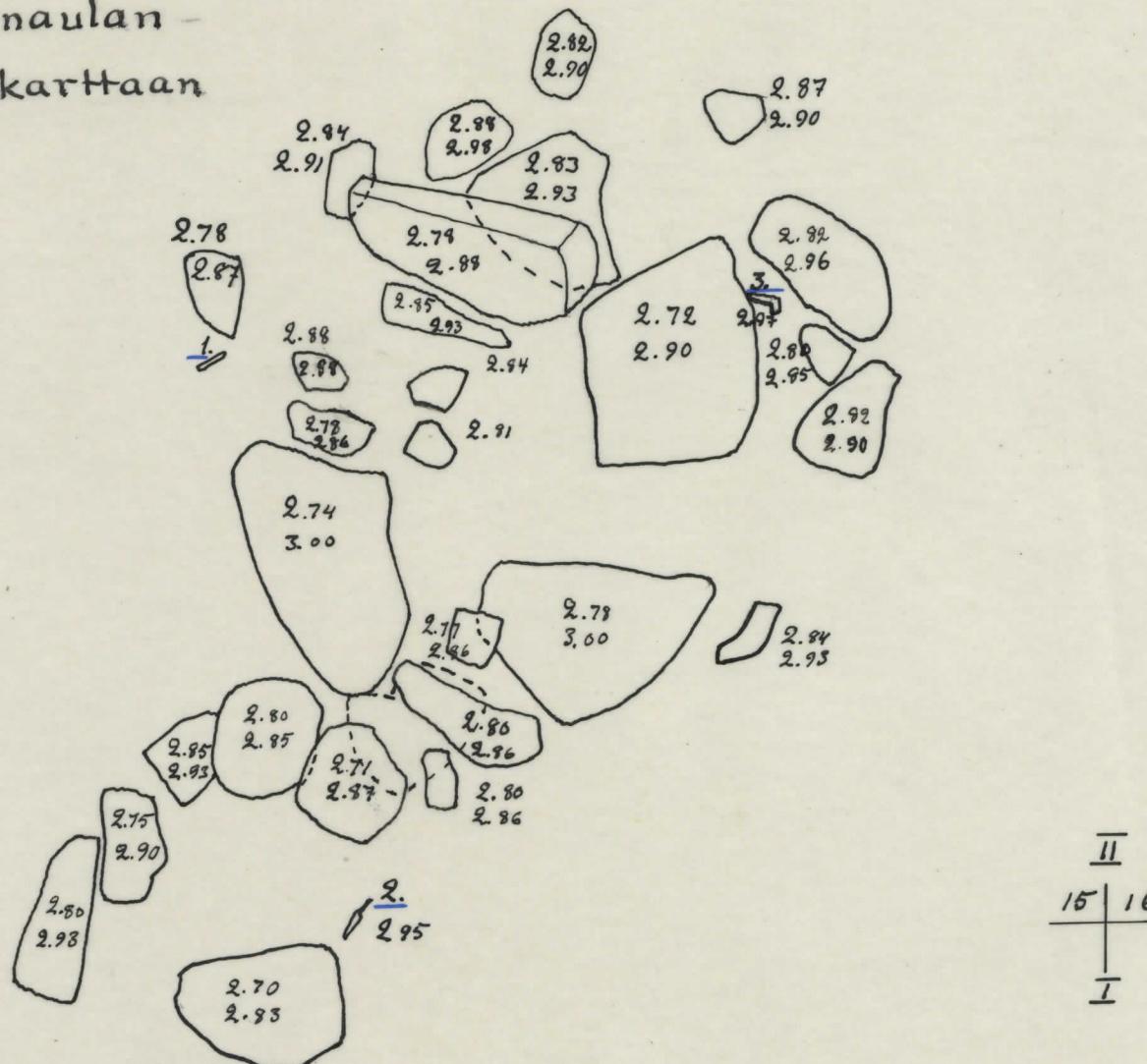
1:10

---- luuta

pellin palaa, jossa on naulan
reikiä, ei ole merkitty karttaan

II
14 15
I

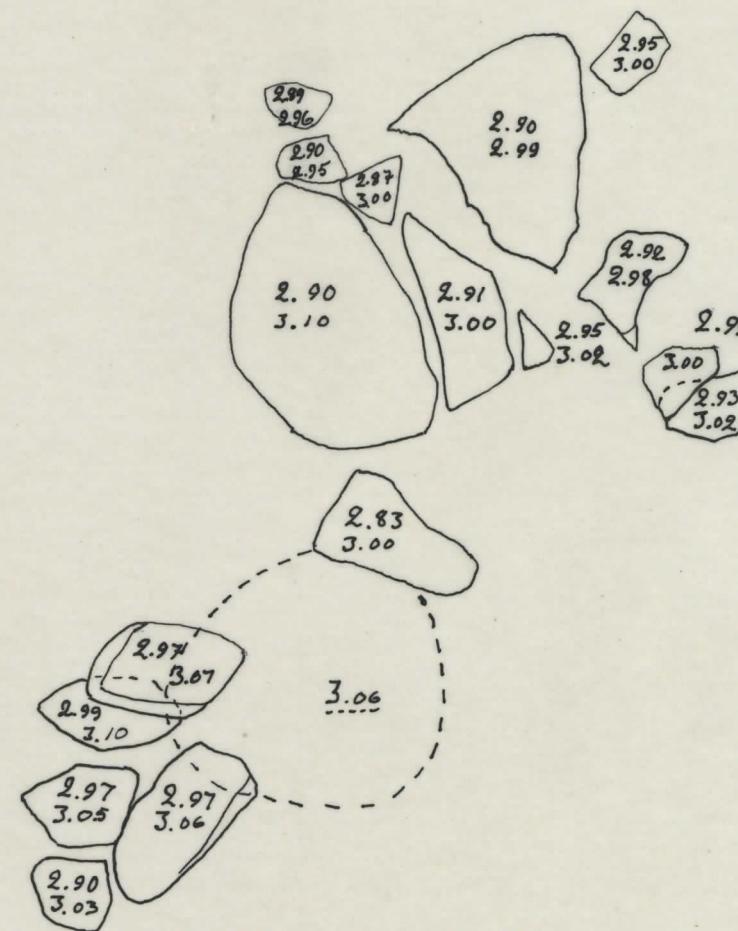
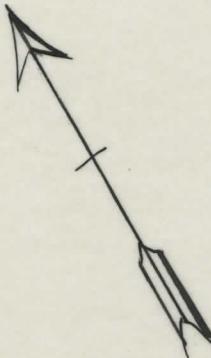

II
15 16
I

Maaria, Kärsämäki
Hauta 2. II:15
Kartta 2.

1:10

--- luuta

II
14 | 15
14 | 15
I

II
15 | 16
15 | 16
I

Maaria, Kärsämäki

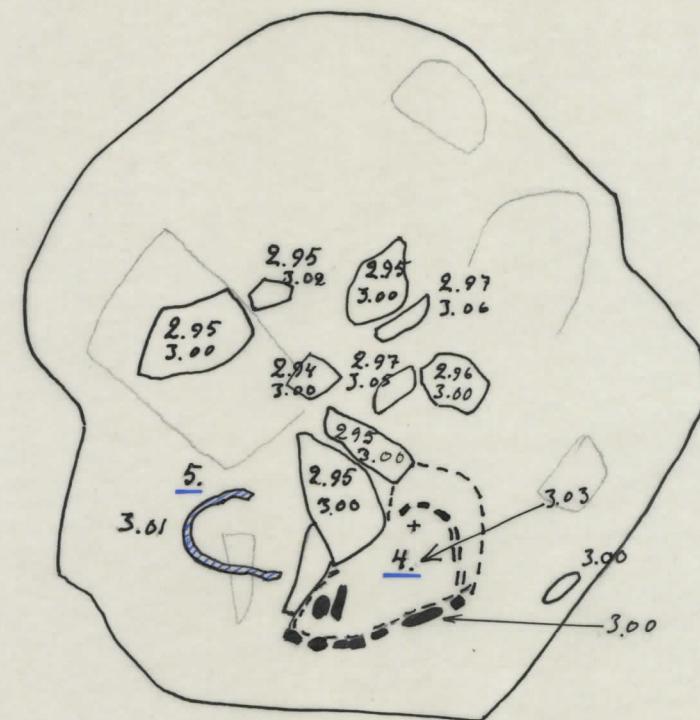
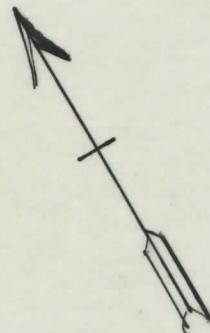
Hauta 2. II:15

Kartta 3.

— hartsia

---- luuta

1:10

II
14 | 15
I

II
15 | 16
I

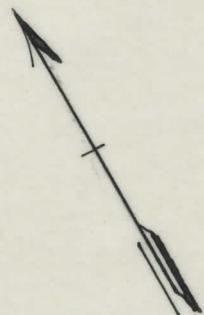
Maaria, Kärsämäki

Hauta 2 II:15

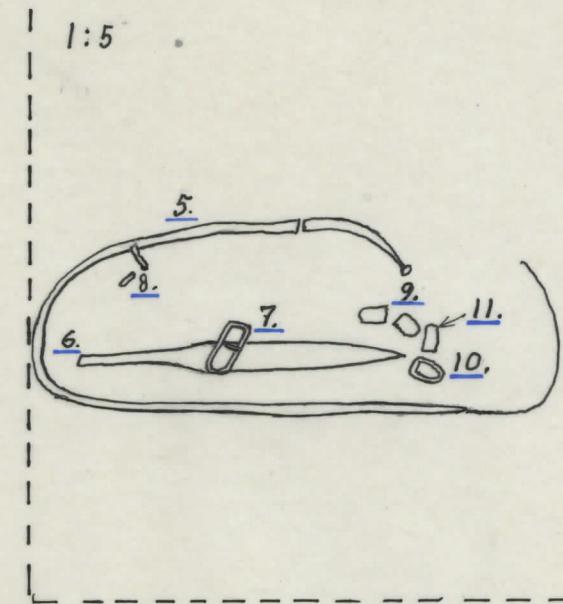
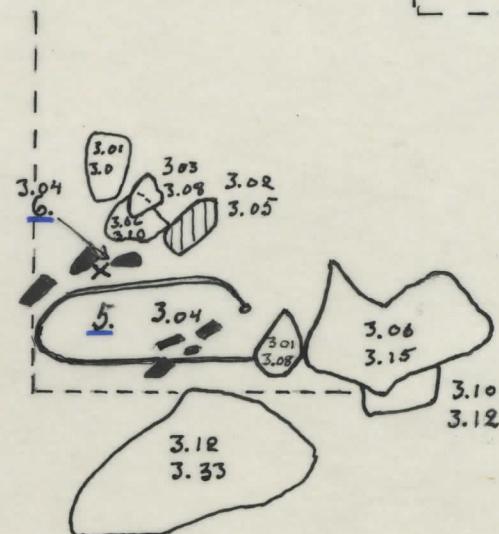
Kartta 4.

1:10

- ◐ punainen kivi
- ◆ hartsia

II
14 | 15
I

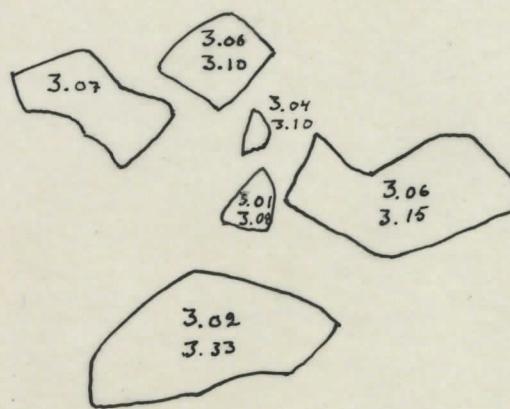
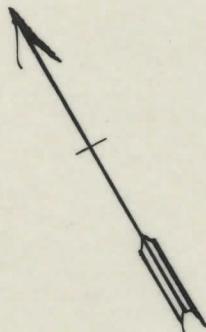
II
15 | 16
I

Maaria, Kärsämäki

Hauta 2. II:15

Kartta 5.

1:10

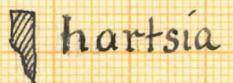
II
14 | 15
—
I

II
15 | 16
—
I

Maaria, Kärsämäki

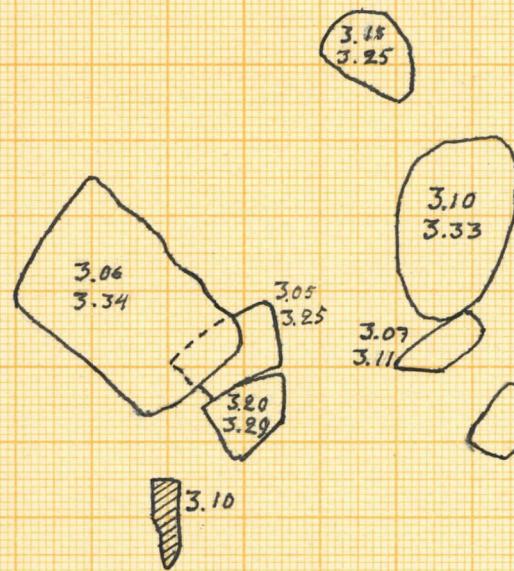
Hauta 2. II:15

Kartta 6.

pohjan pl. 3.38

1:10

II
14 | 15
I

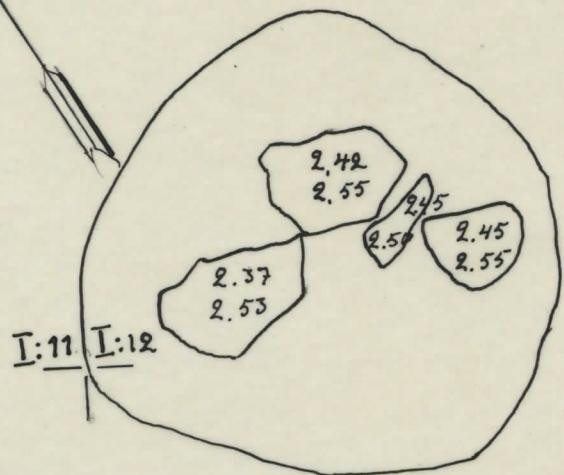
II
15 | 16
I

Maaria, Kärsämäki

Hauta 5. r. I:12 = 44

Kartta 1.

I:10

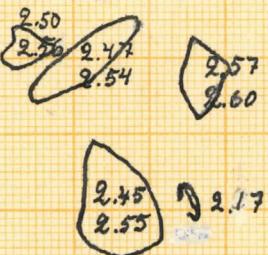
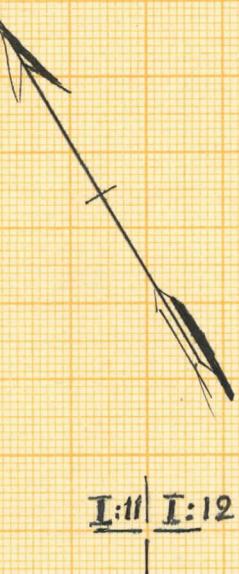
I:12 | I:13
|

Maaria, Kärsämäki

Hauta 5. r.I. 12

Kartta 2

1:10

pohja pl. 2.67

pl. on väärö (2,47-2,67)

KONSEPTISSÄ 2,57 IS

I:12 | I:13

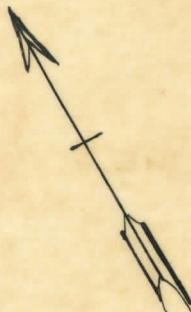
Maaria, Kärsämäki. 15

Hauta 6. = 49

Kartta I

Ruudut II:15,16, III:15,16.

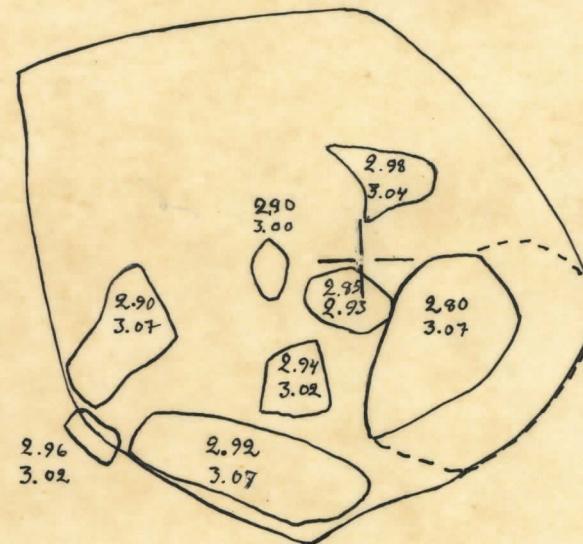
1:10

III

II

16

III

II

15

16

Maaria, Kärsämäki

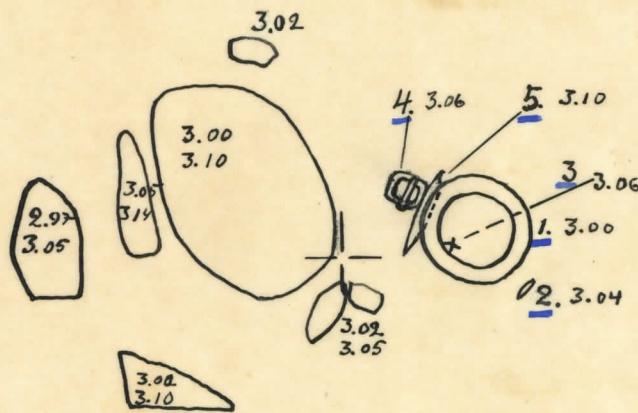
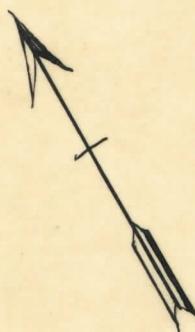
Hauta 6, II: 15, 16, III: 15, 16.

Kartta 2

1:10

15 | 16

III
—
II

15 | 16

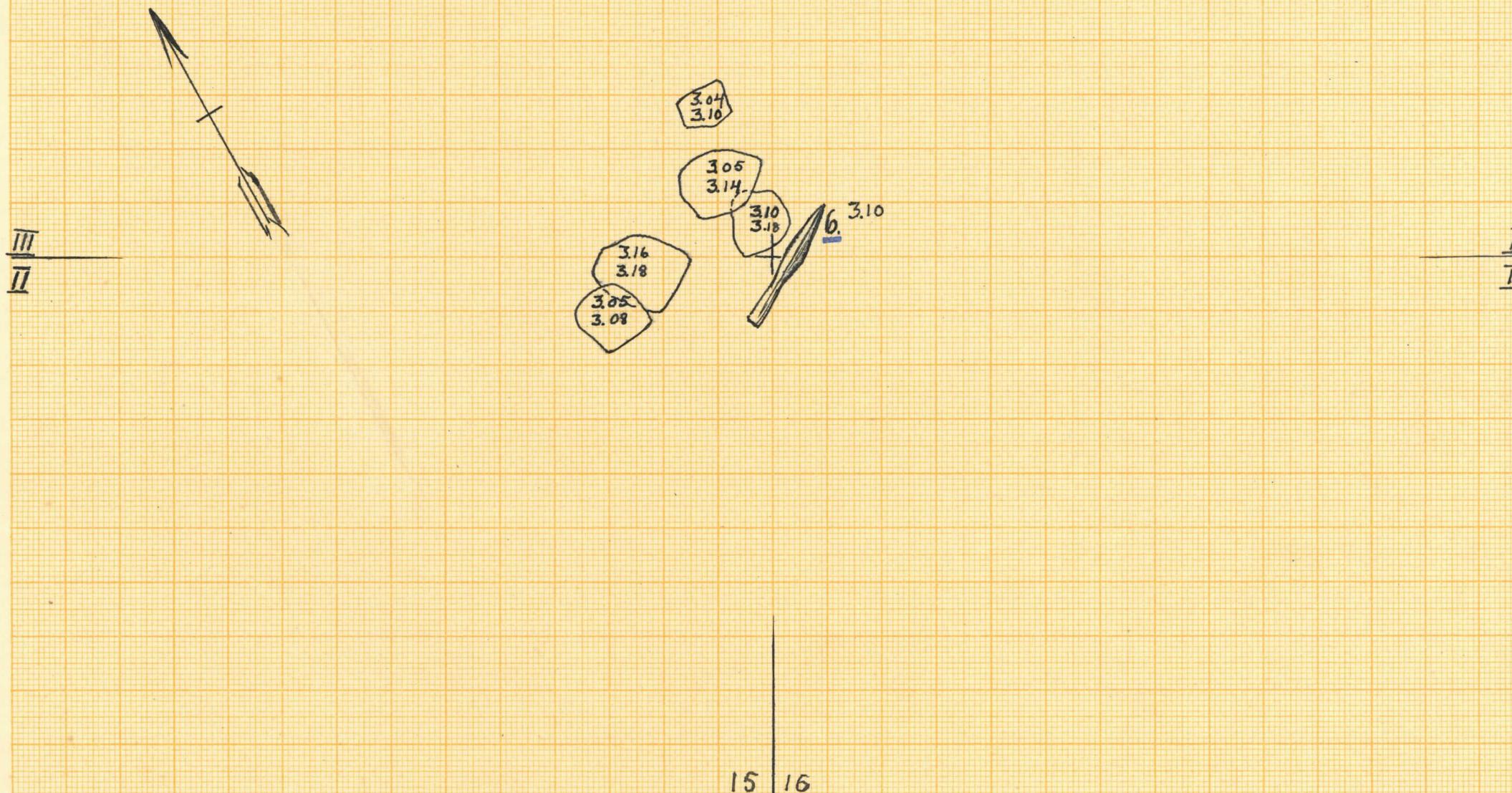
Maaria, Kärsämäki

Hauta 6 II: 15, 16, III: 15, 16

Kartta 3

1:10

15 | 16

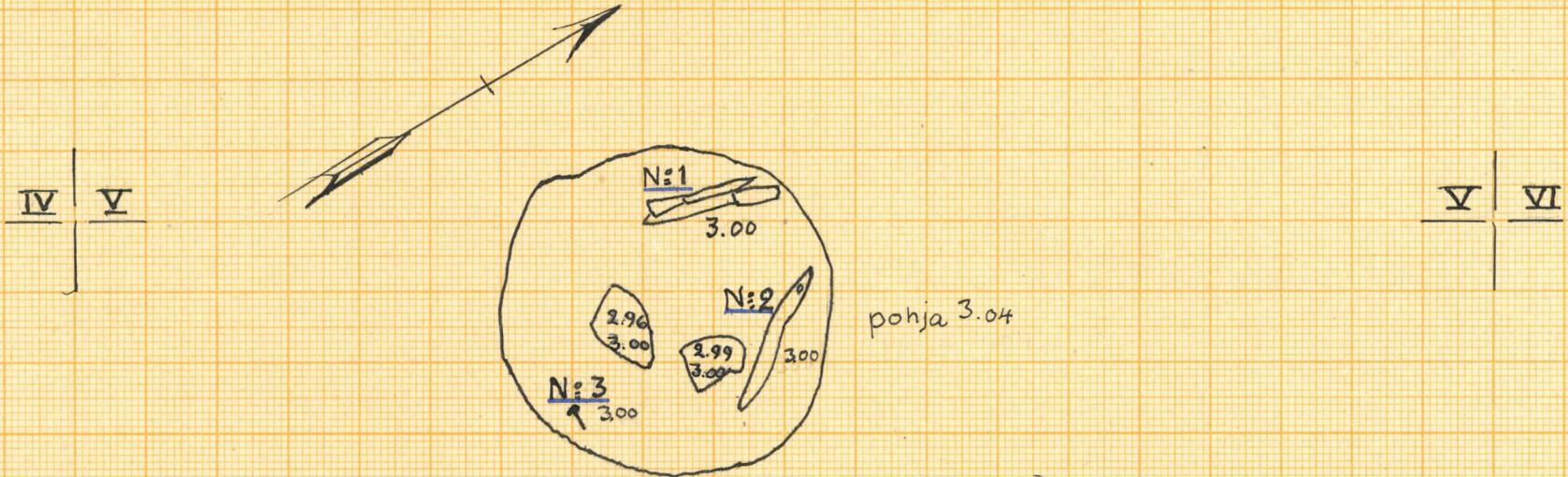
15 | 16

Maaria, Kärsämäki 1950

Hauta 7, r. V: 16.-17 = 54

Kartta I

1:10

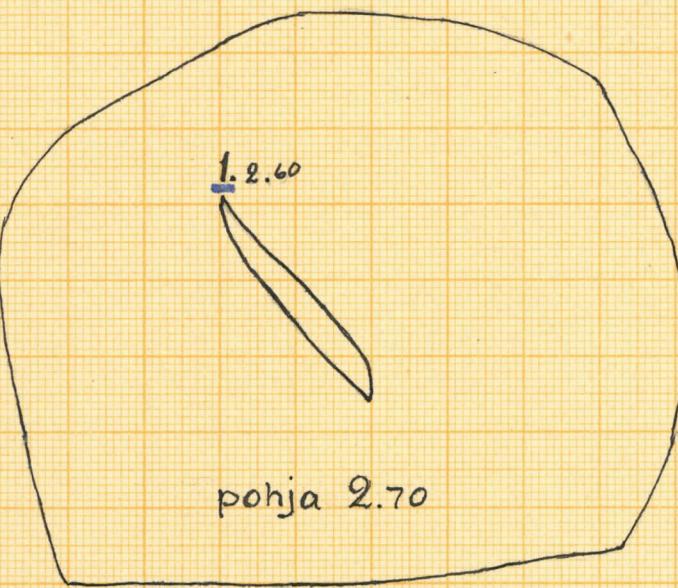
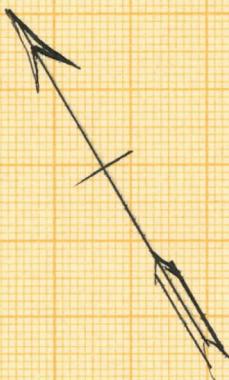
17

Maaria, Kärsämäki

Hauta 8. r. ~~X~~:15

Kartta 1.

1: 51
—
1

~~X1~~
15 16
~~X~~

Hauta 10 r. VI:21

Maaria, Kärsämäki

Kartta 1

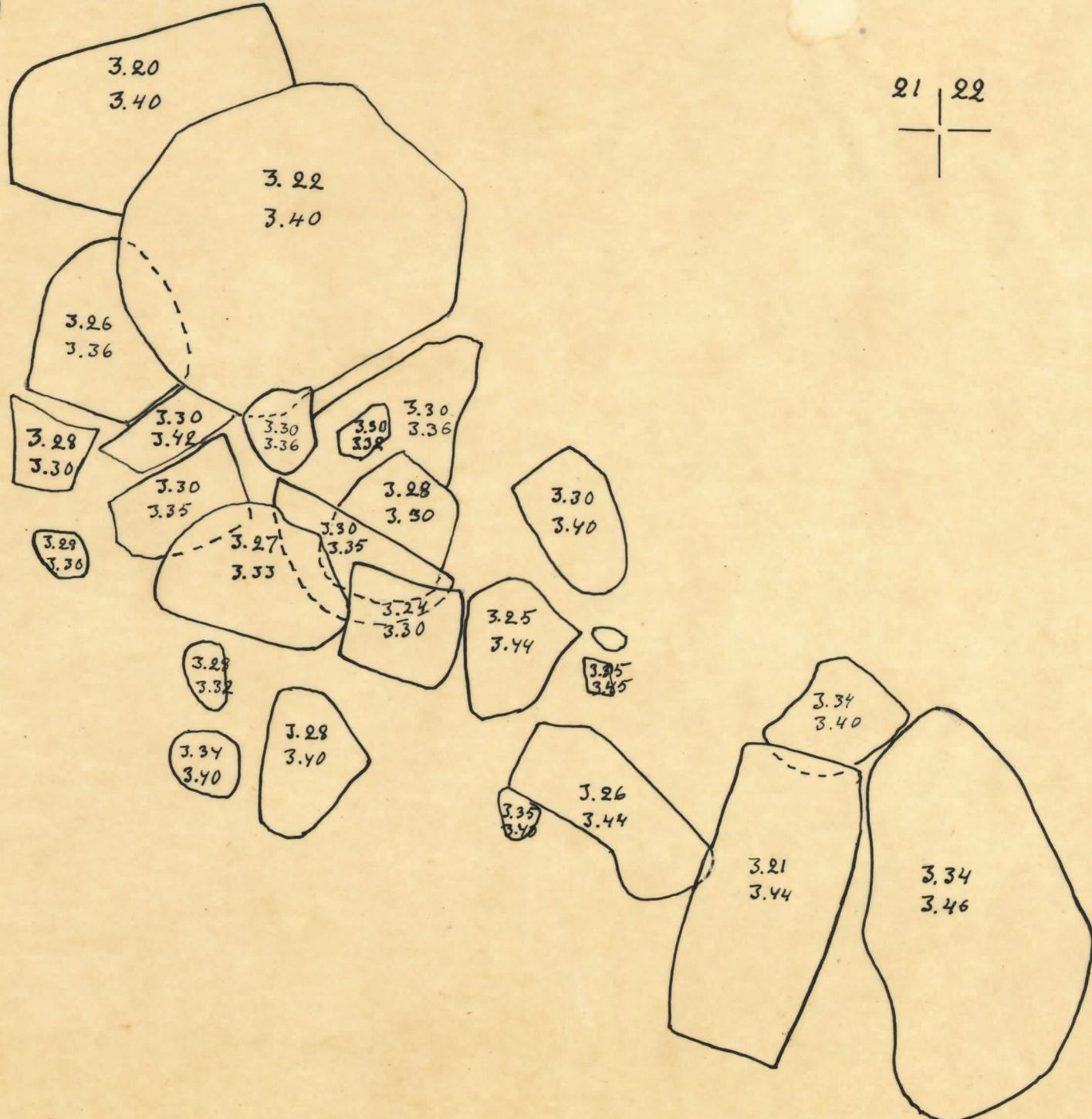
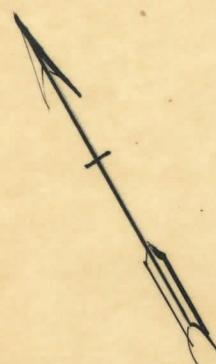
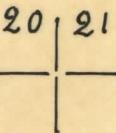
1:10

20

21

21

22

Maaria, Kärsämäki

Hauta 10 r. VI:21

Kartta 2

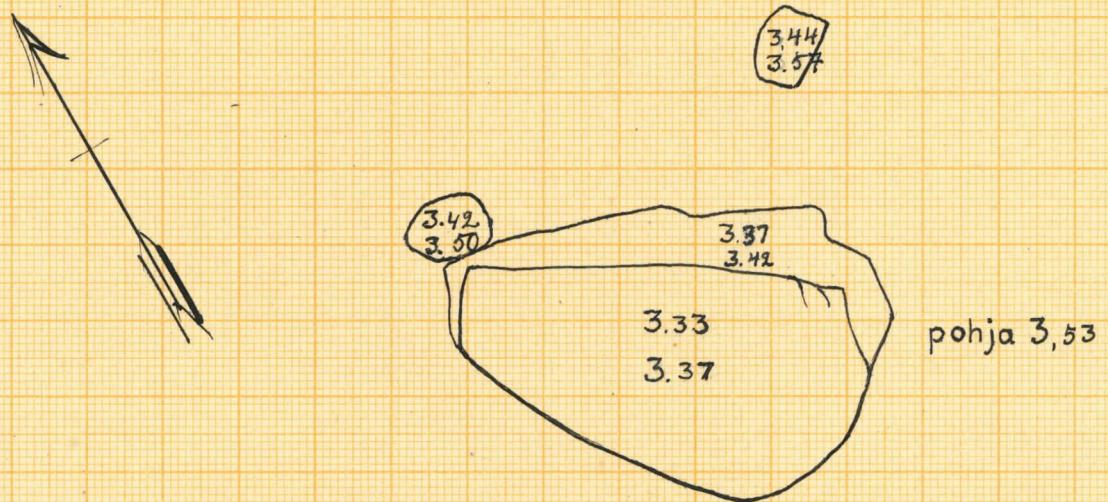
1:10

20 | 21

21 | 22

VII

VI

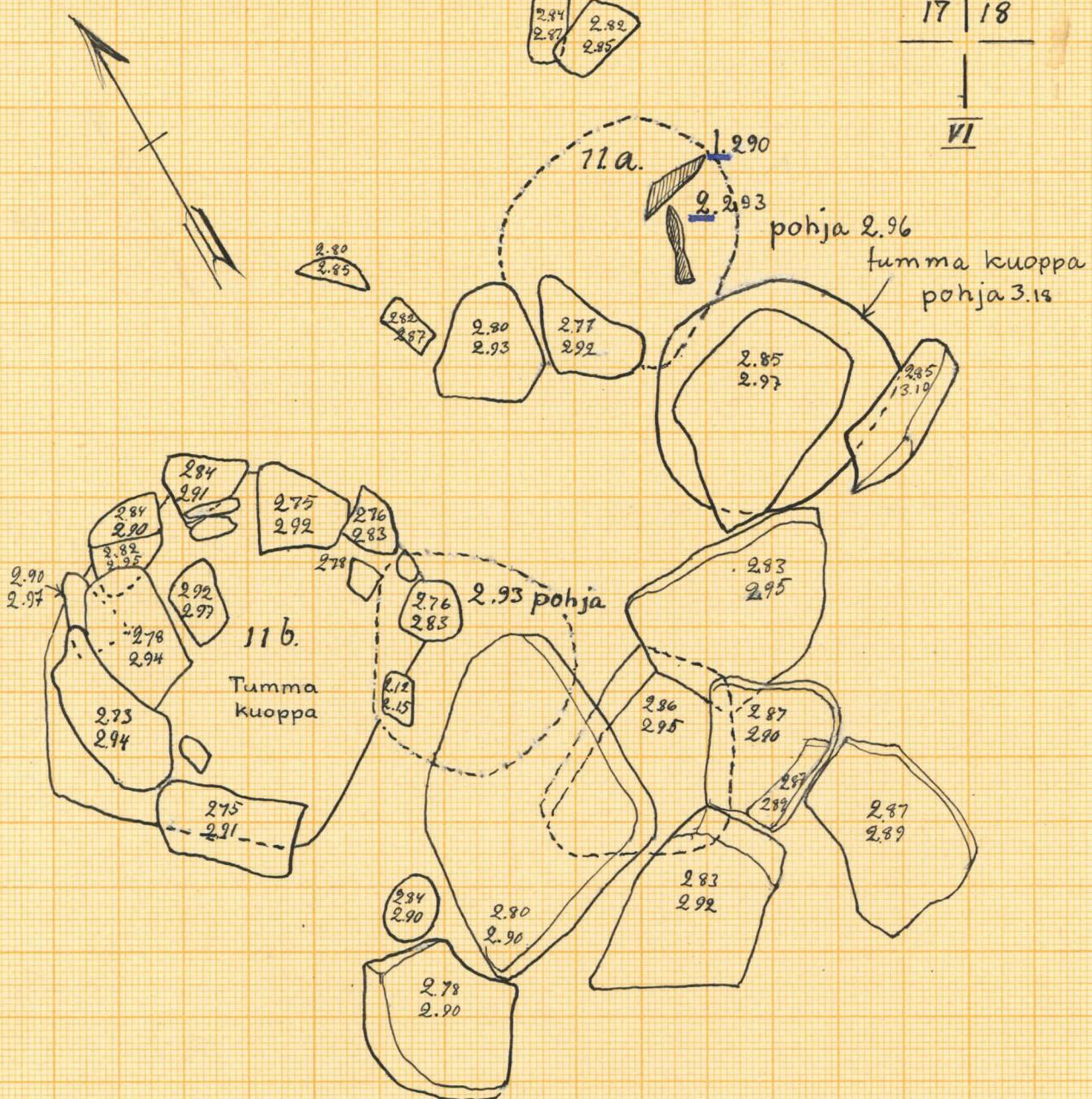

Hauta 11. r. VI:17

Kartta I.

1:10

..... luuta

VII
17 | 18
VI

VI
17 | 18
V

Hauka 12a. br. IV:16

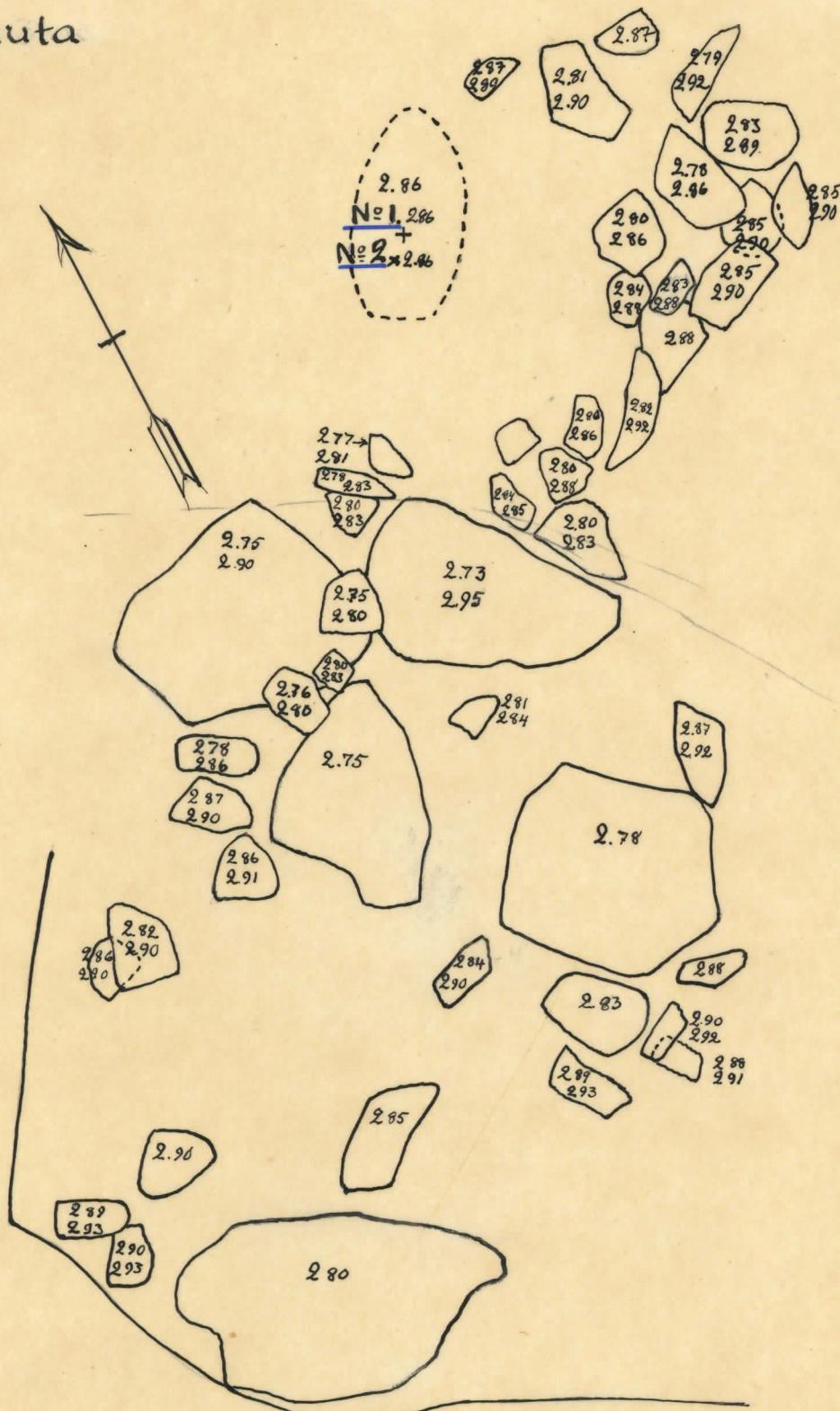
—
IV

16 | 17

Kartta I.

1:10

-----luuta

Hauta 12a-br. IV:16

V

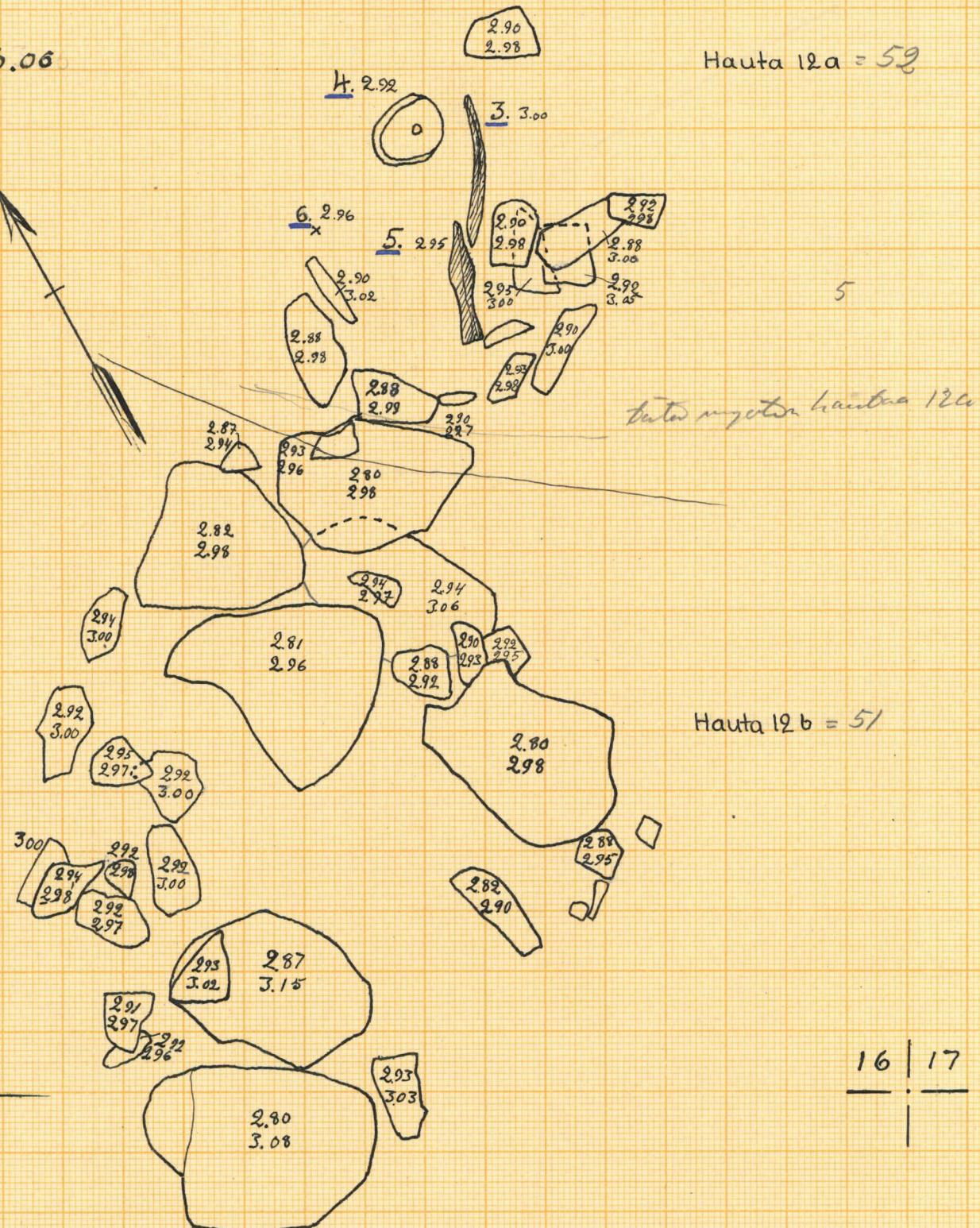
16 | 17

Kartta 2.

IV

1:10

pohja 3.06

16 | 17

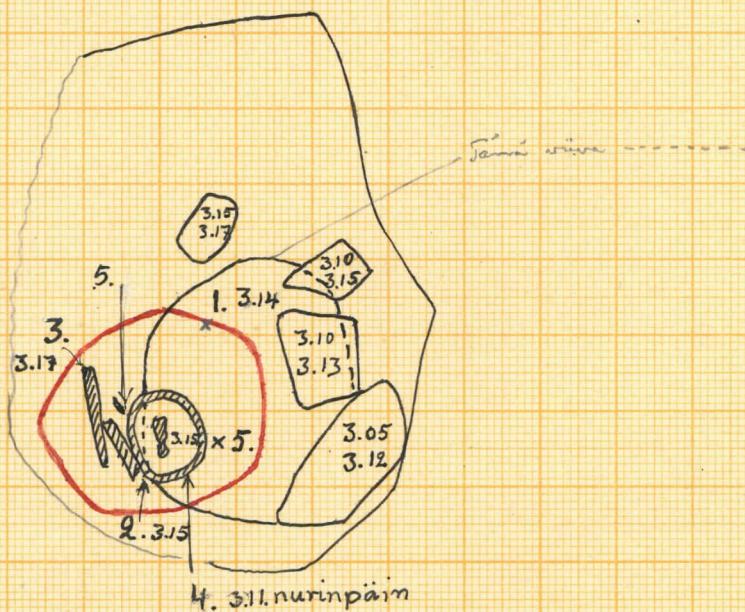
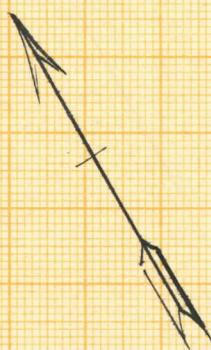
Hauta 12 b r. IV:16

16 | 17

Kartta 3.

IV

Ulompi viiva kuopan raja,
sisempi luualueen raja,
punainen viiva saviuurnan reuna

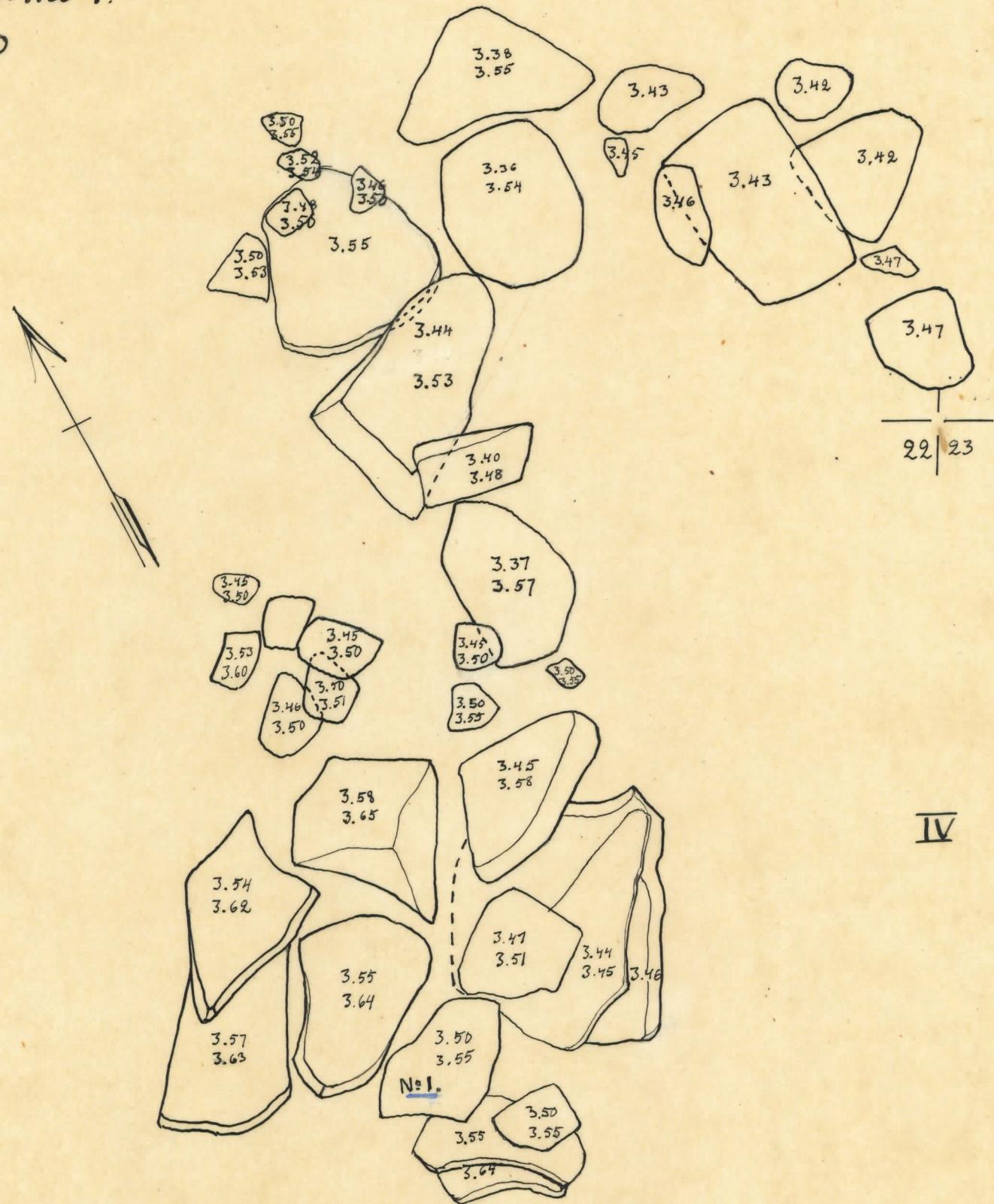
IV
16 | 17

III

Maaria, Kärsämäki
Hauta 13. r.IV:22, V:22
Kartta I.

V

1:10

IV

IV

Maaria, Kärsämäki

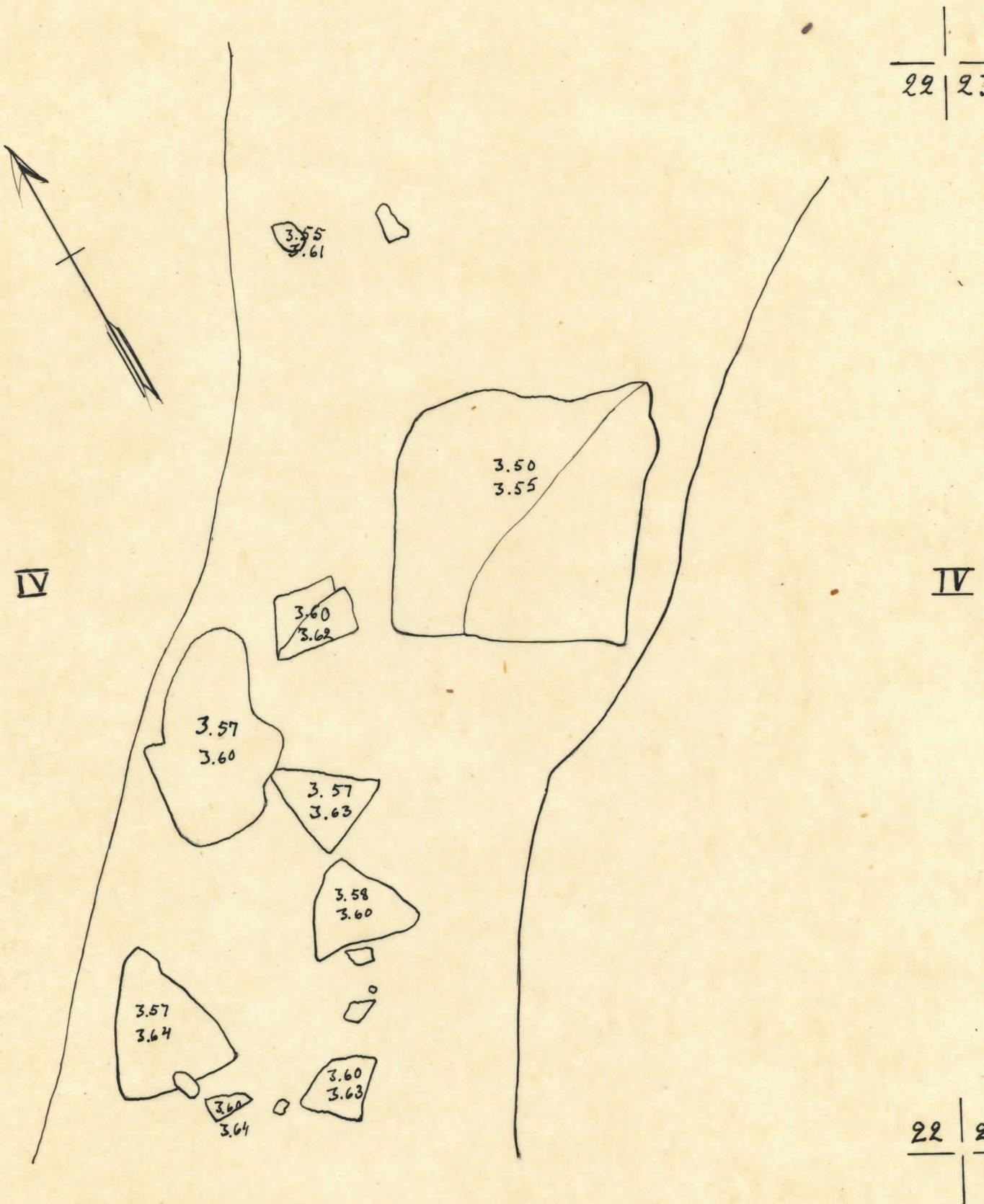
Hauta 13. r. IV:22, V:22

Kartta 2

1:10

V

22 | 23

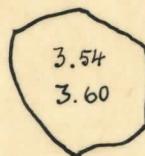
III

Maaria, Kärsämäki

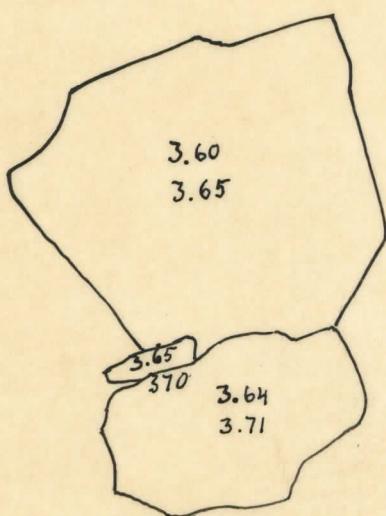
Hauta 13. r. ~~IV~~:22, V:22

Kartta 3.

1:10

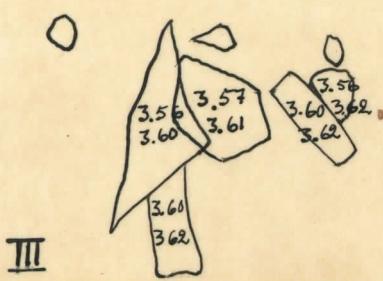

IV

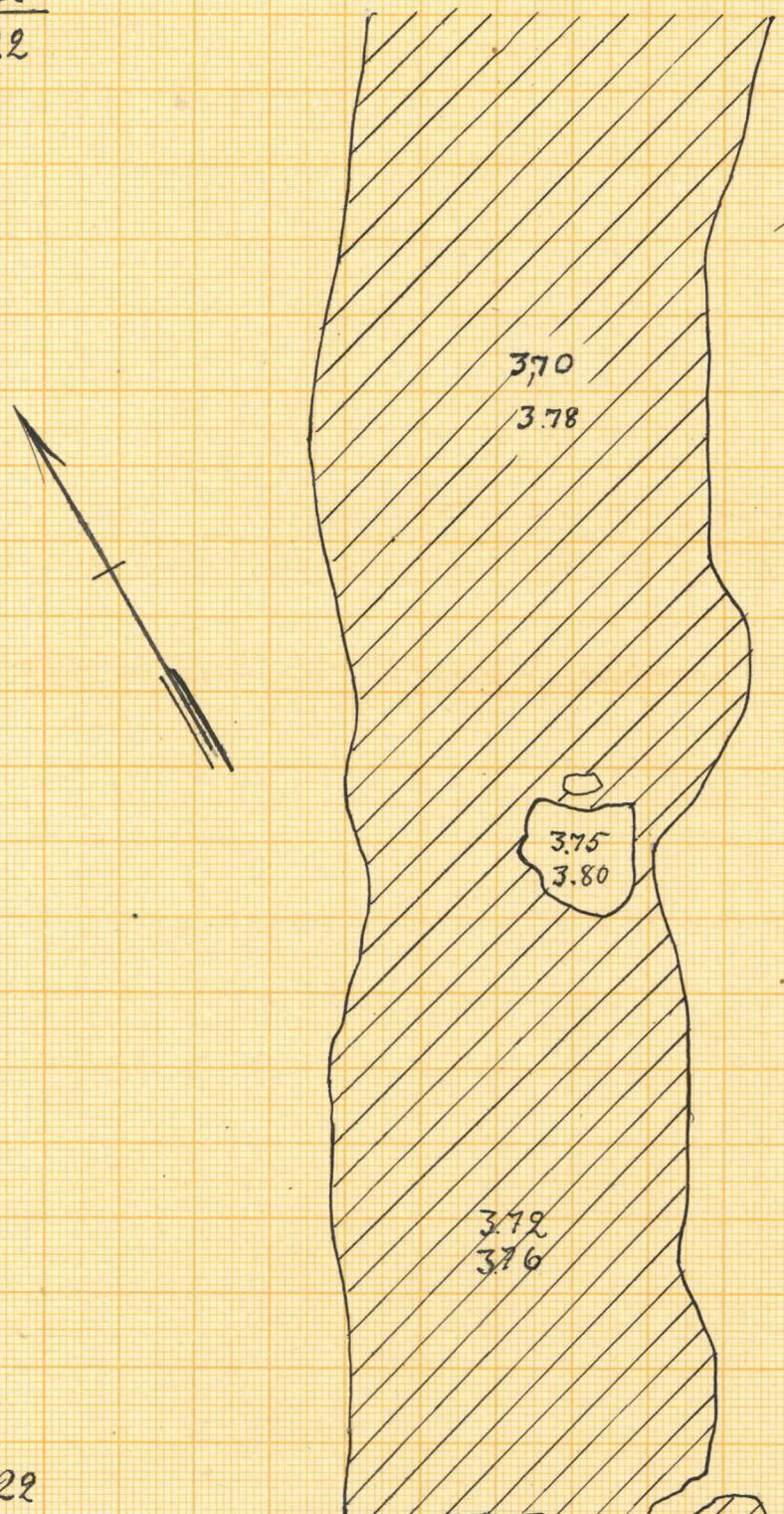
21 | 22
— | —

o

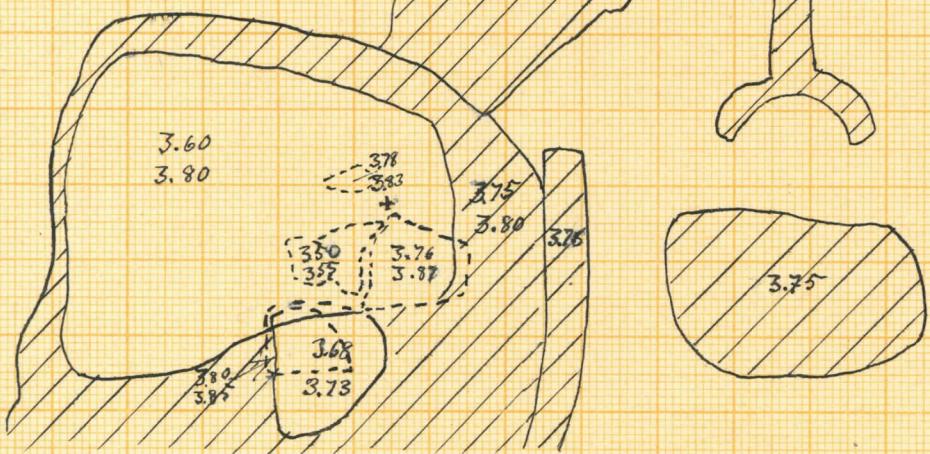

III

Maaria, Kärsämäki
 Hauta 13. r. IV:22, v:22
 Kartta 4
 1:10
 // tummaa

IV
 21 | 22
 21 | 22
 III

Maaria, Kärsämäki

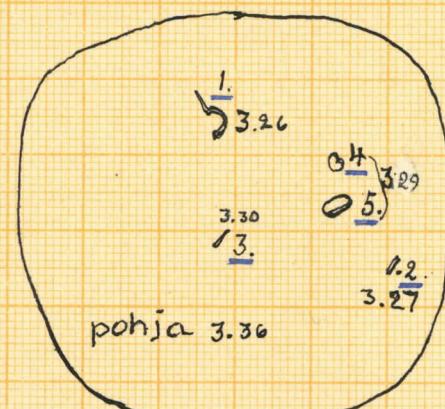
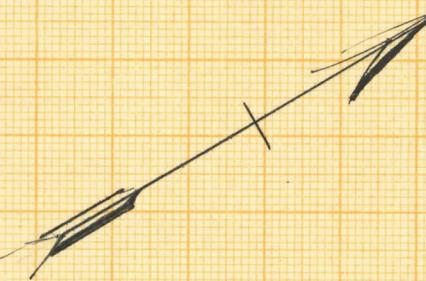
Hauta 14 r. IV:19.

Tumma kuoppa r. V:19.

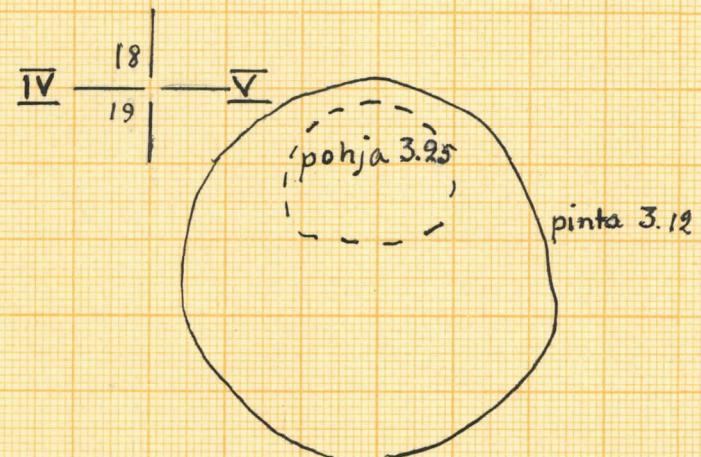
Kartta I.

1:10

18
19 — IV

pinta 3.10

IV — 18
19 — V

Maaria, Kärsämäki

Hauta 15 r. IV:16, V:16 = 52

VI

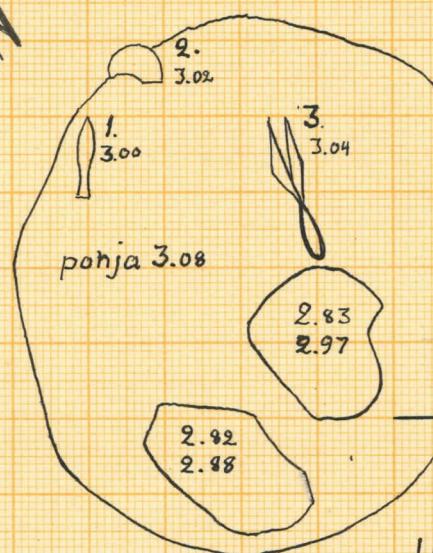
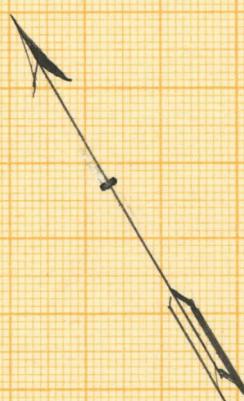
Kartta 1.

V

1:10

16 17

kuopan raja

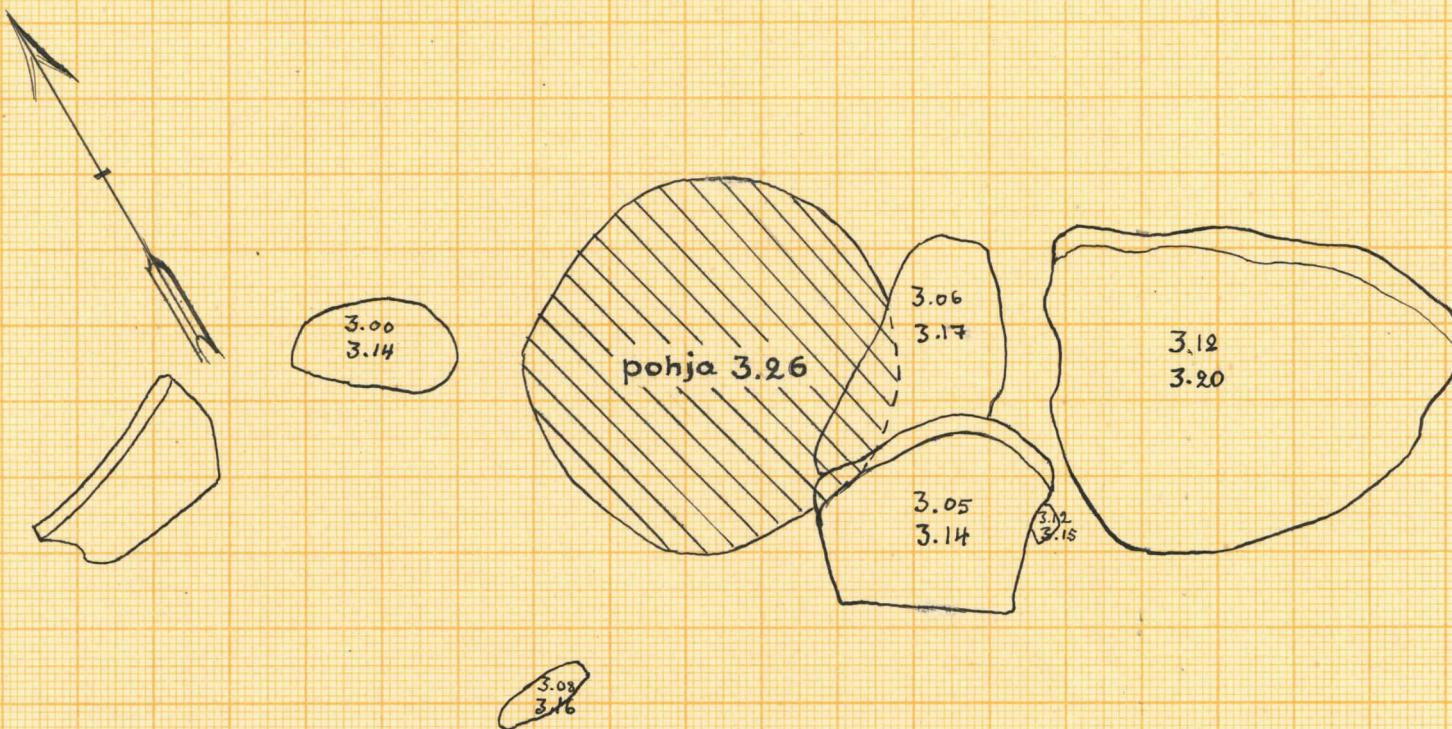

Maaria, Kärsämäki

Hauta 16. I. VII: 19, 20.

Kartta 1.

1:10

VII
19 | 20
—
VI

Maaria, Kärsämäki

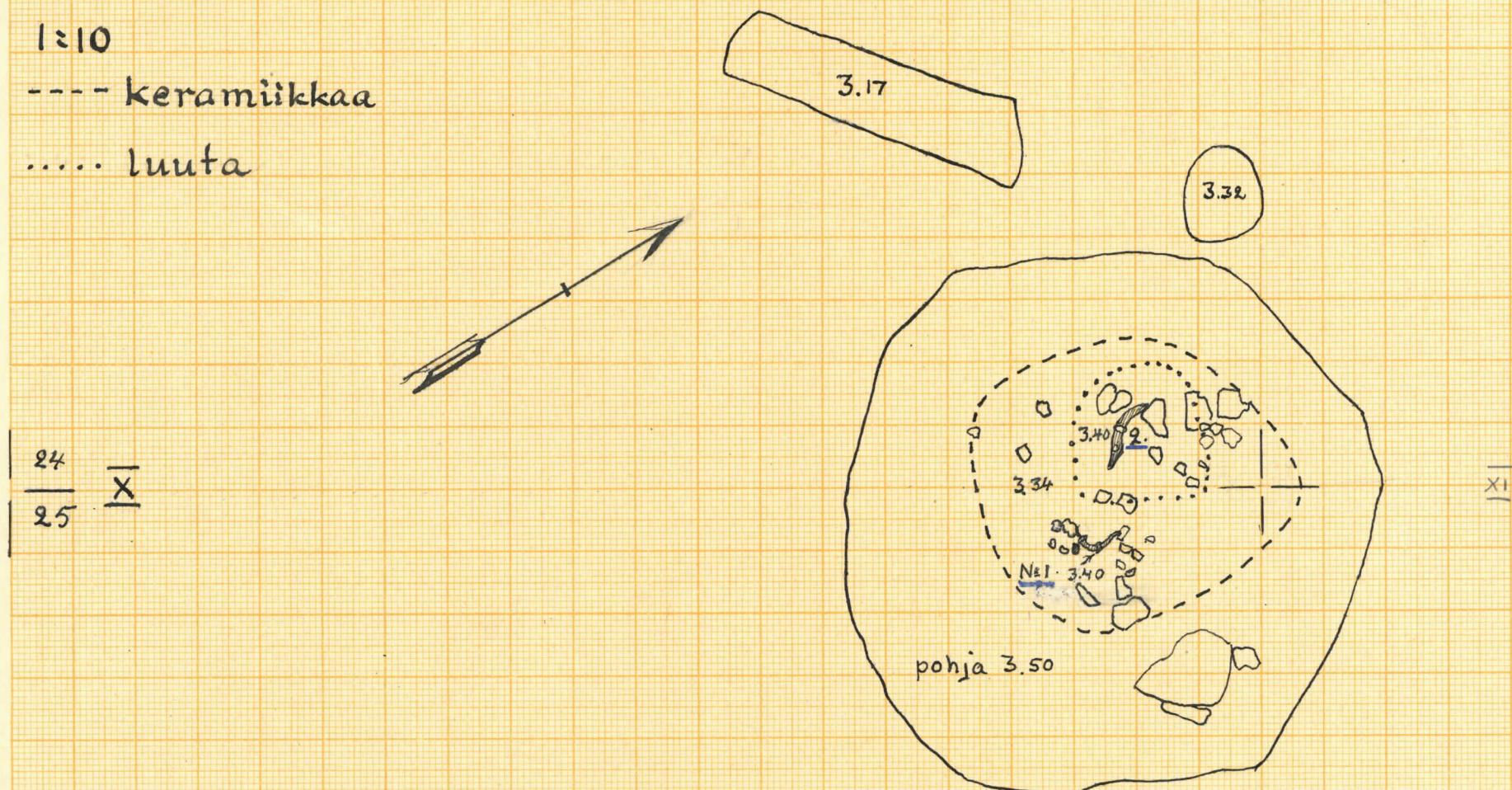
Hauta 17 r. X:24, 25. = 76

Kartta 1.

1:10

---- keramiikkaa

..... luuta

Maaria, Kärsämäki

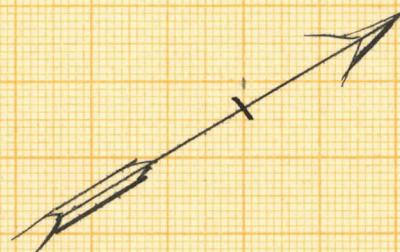
Hauta 19 r. VII:19

Kartta I.

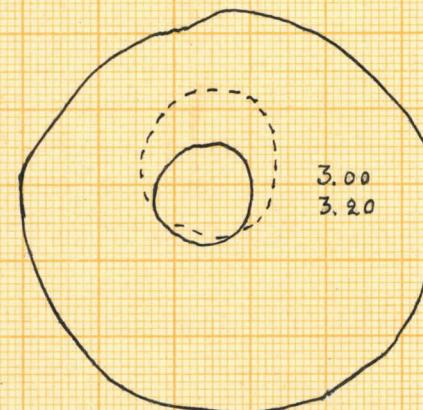
1:10

✓ keramiikkaa, ○ luuta.

— | $\frac{18}{19}$ VII

— | VII $\frac{18}{19}$ —

VII

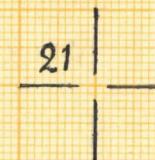
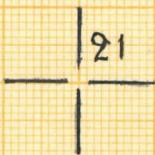
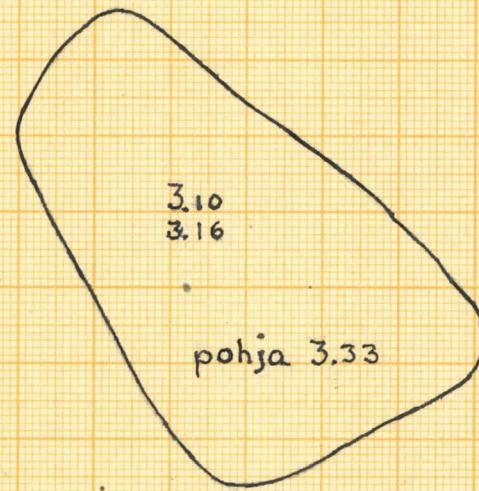
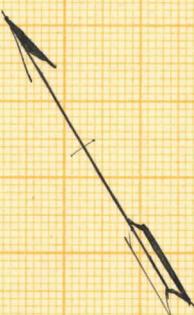
Maaria, Kärsämäki

r. XI:21

Kartta: l

1:10

XI

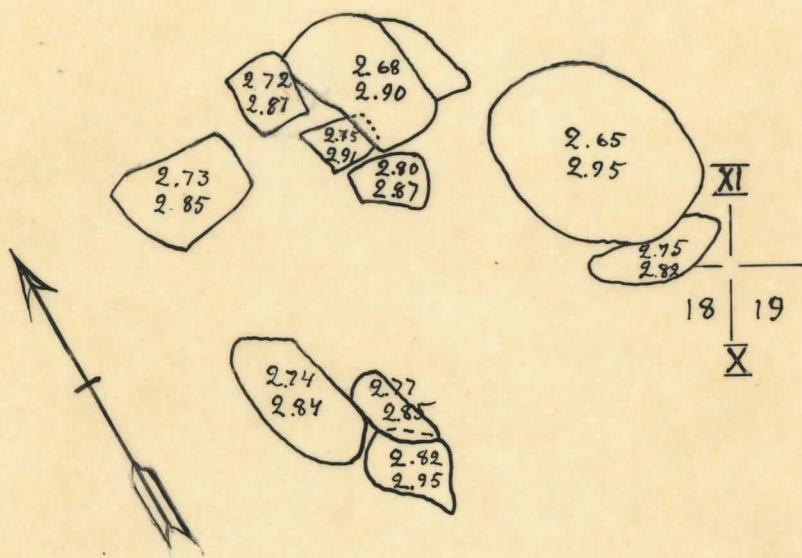
X
—

Maaria, Kärsämäki

Hauta 22 X:18, XI:18 - 72

Kartta 1

1:10

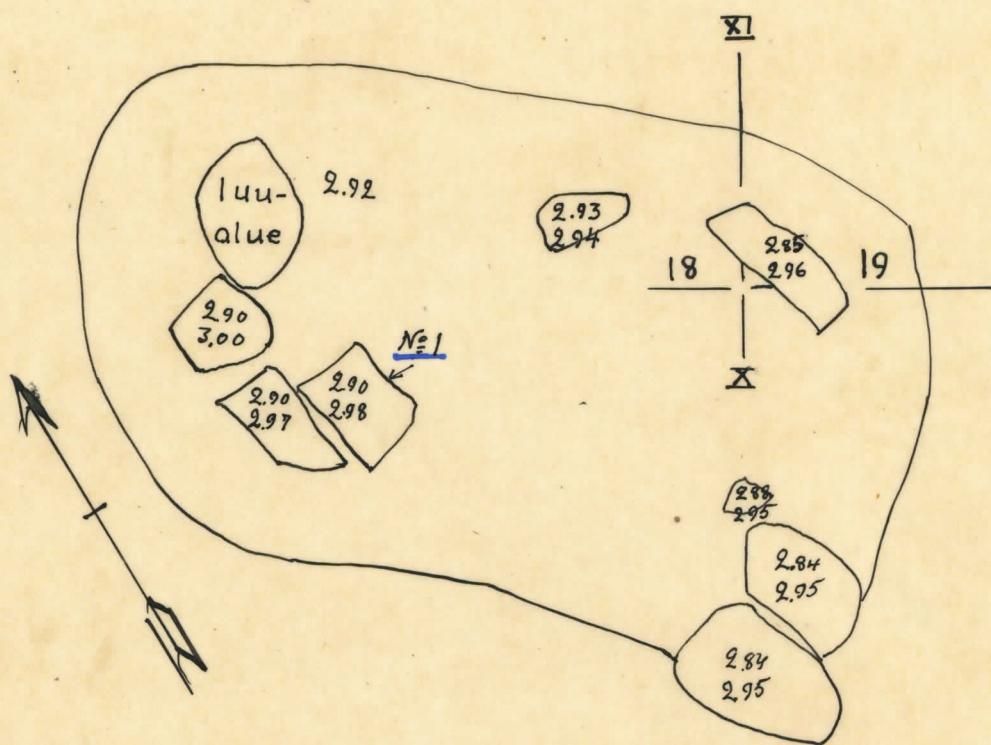

Maaria, Kärsämäki

Hauta 22 X:18, XI:18 Hauta 22

Kartta 2

1:10

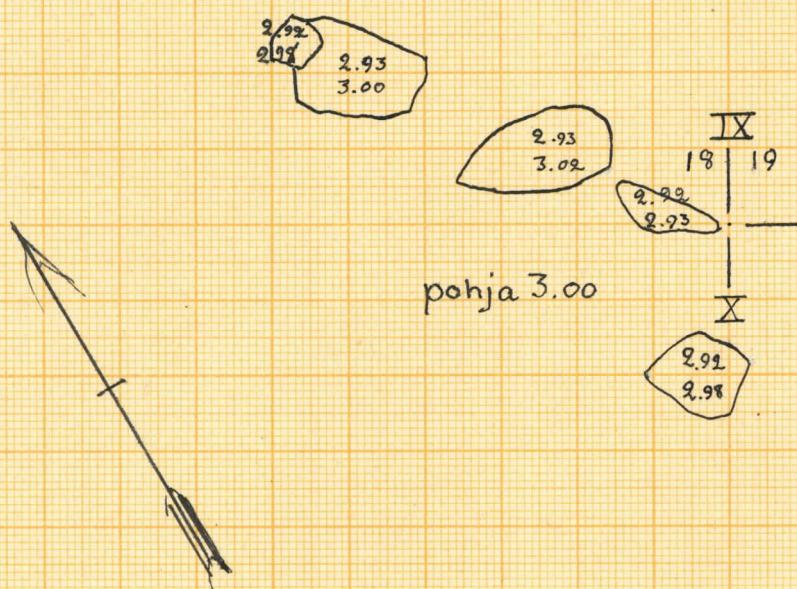

Maaria, Kärsämäki

Hauta 22 X:18, XI:18

Kartta 3

1:10

Maaria, Kärsämäki

Hauta 23 ^a r. V: 23

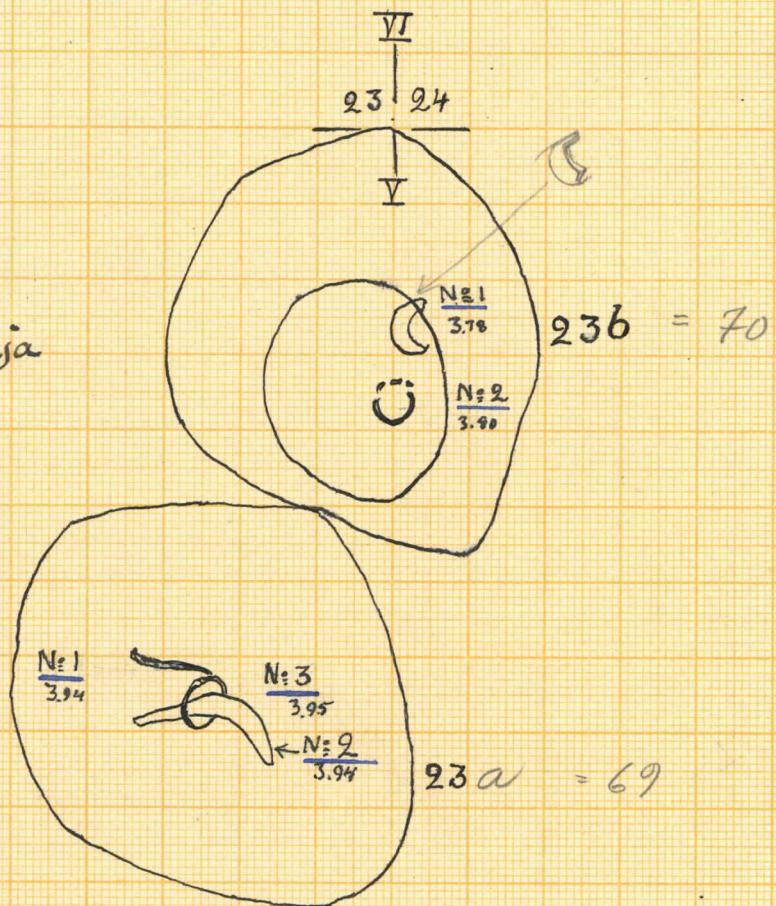
Kartta I

1:10

Hauta merkitty rakennuskiveyksen
karttaan punaisella viivalla.
pohja 4.00

Hauta 23 b r. V: 23,24

Ulompi kehä kuopan raja
Sisempi kehä luualueen raja
pohja 3.90

Maaria, Kärsämäki

Haudat 24 ja 25 r. VII: 17

Kartta 1.

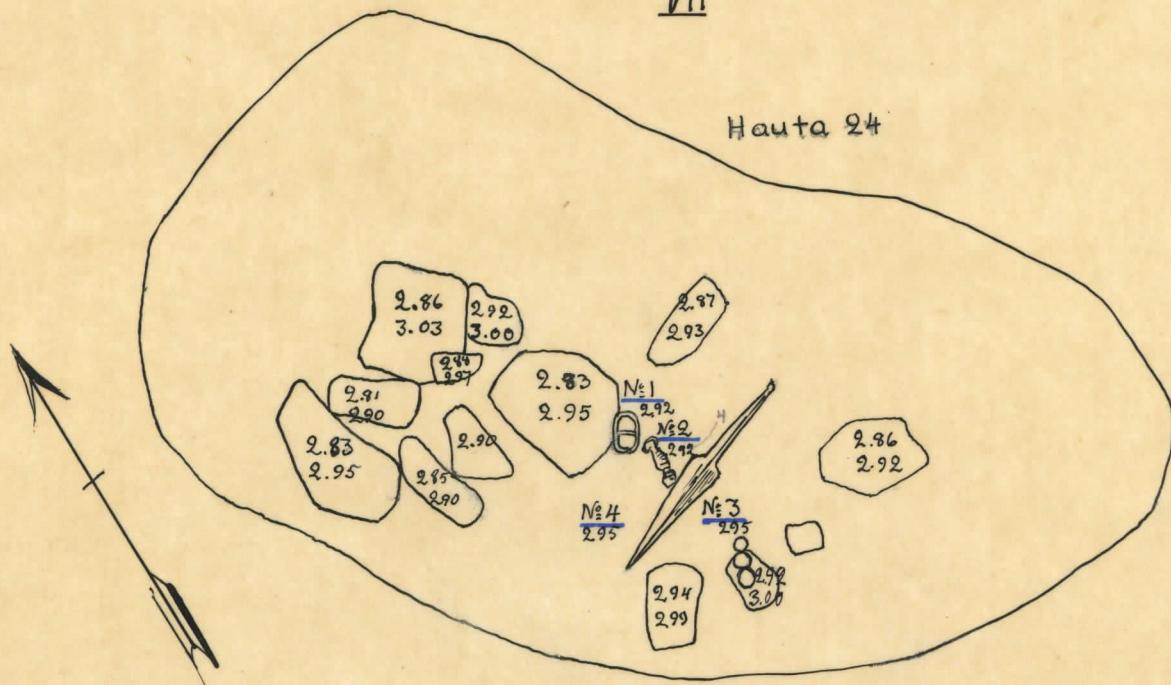
1:10

VIII

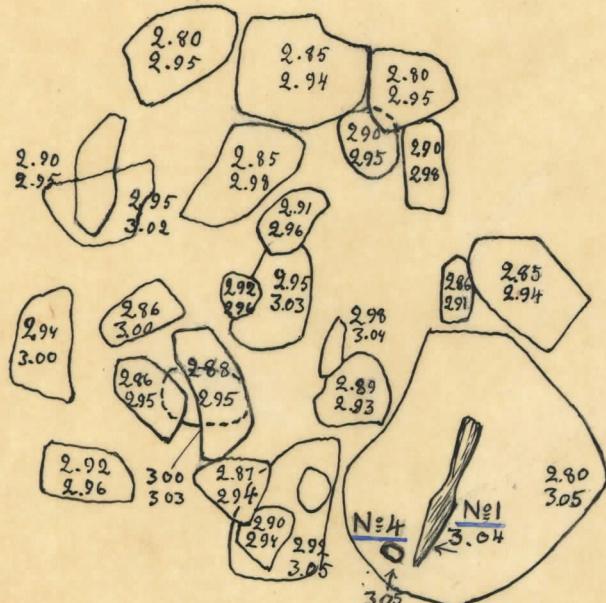
17 | 18

VII

Hauta 24

pohja 3.10

Hauta 25

VII

17 | 18

VI

Maaria, Kärsämäki

Haudat 24 ja 25 n. VII:17

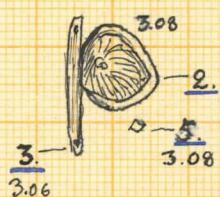
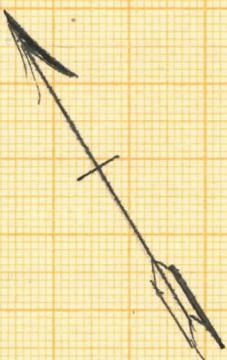
Kartta 2

1:10

VIII
17 18
|
VII

pohja 3.02

pohja 3.10

VII
17 18
|
VI

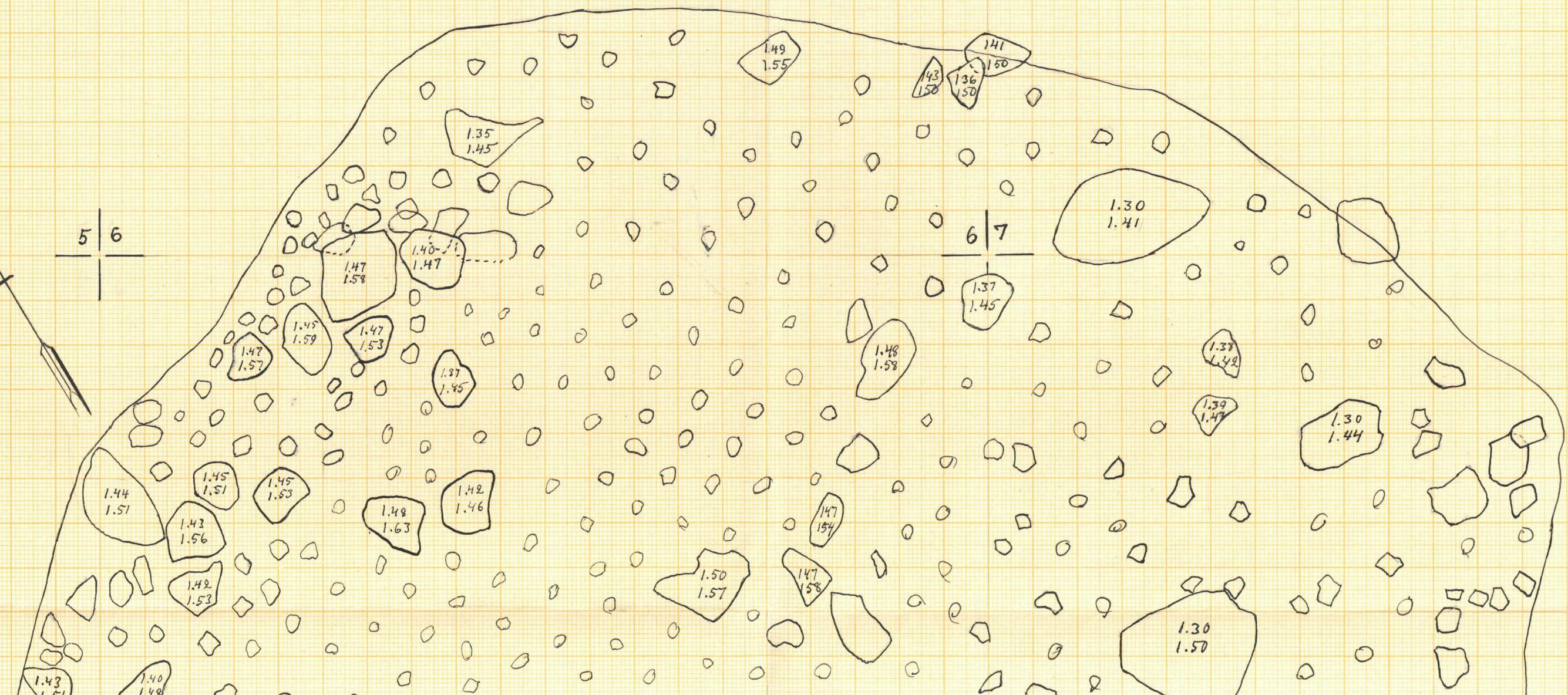
Maaria, Kärsämäki
Kiveys, r. IX, X, XI: 6, 7.

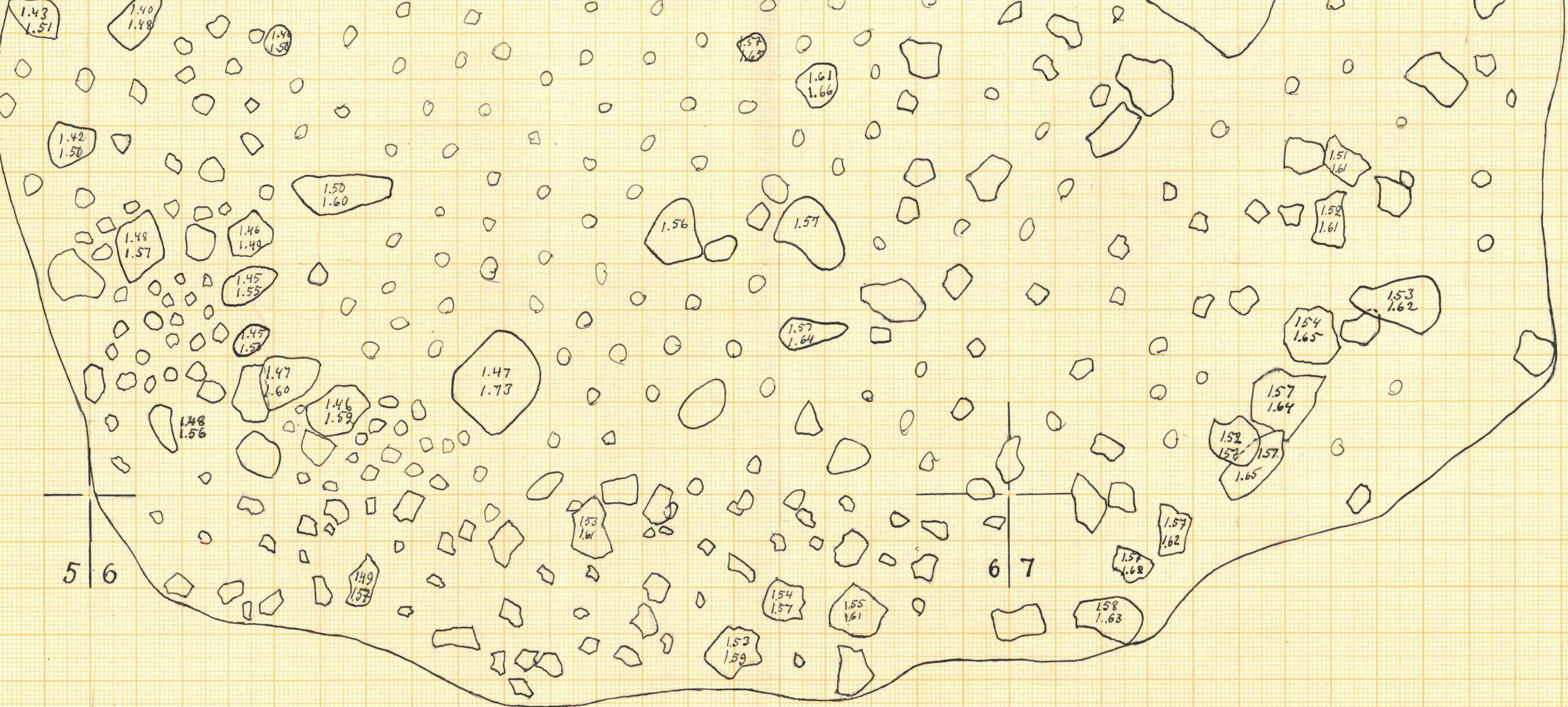
p.l. 2.09, pohjasta

palaneita kiviä monessa kerroksessa

1:10

XI

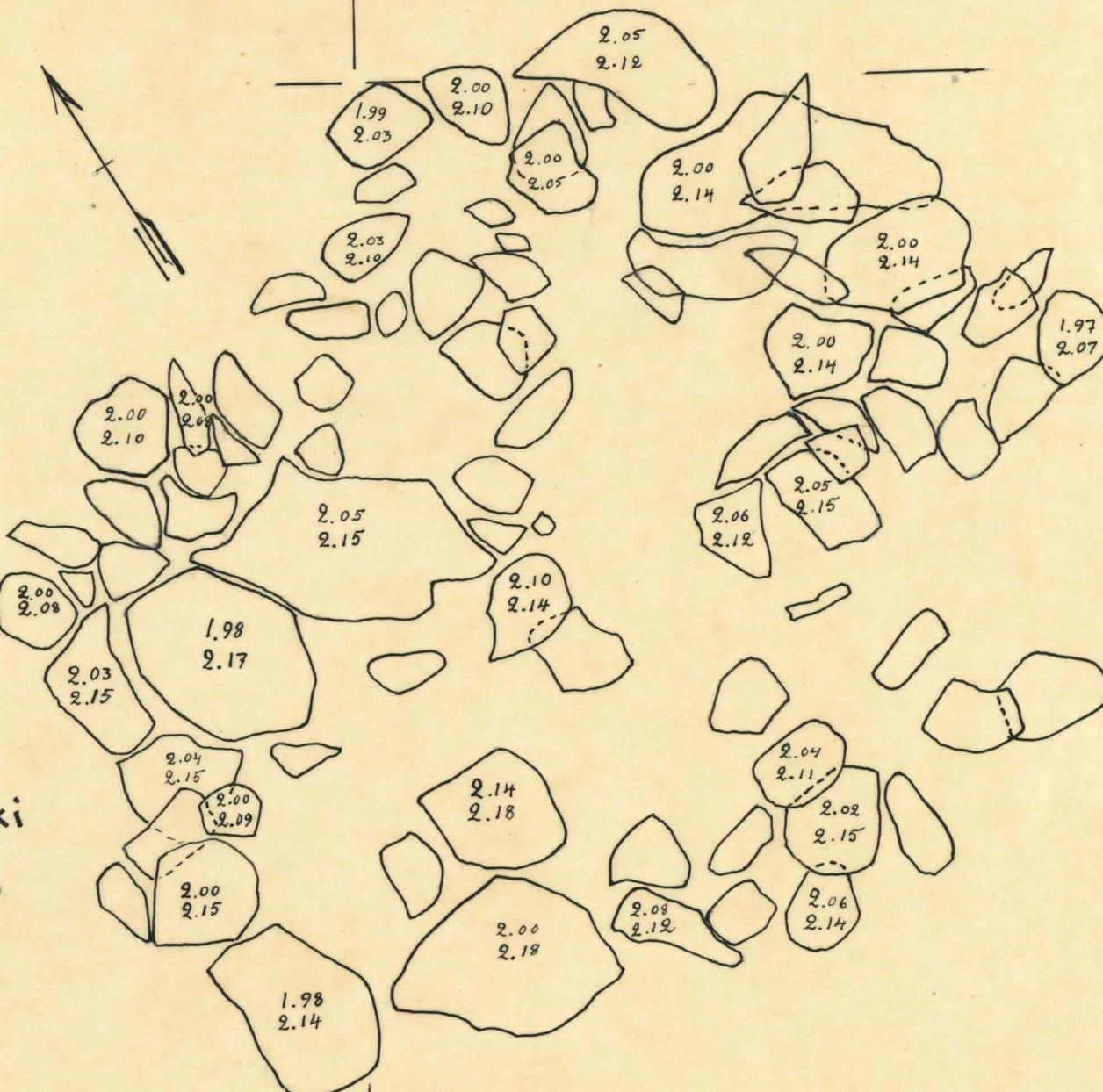
X

X

IX

IX

IV

Maaria, Kärsämäki

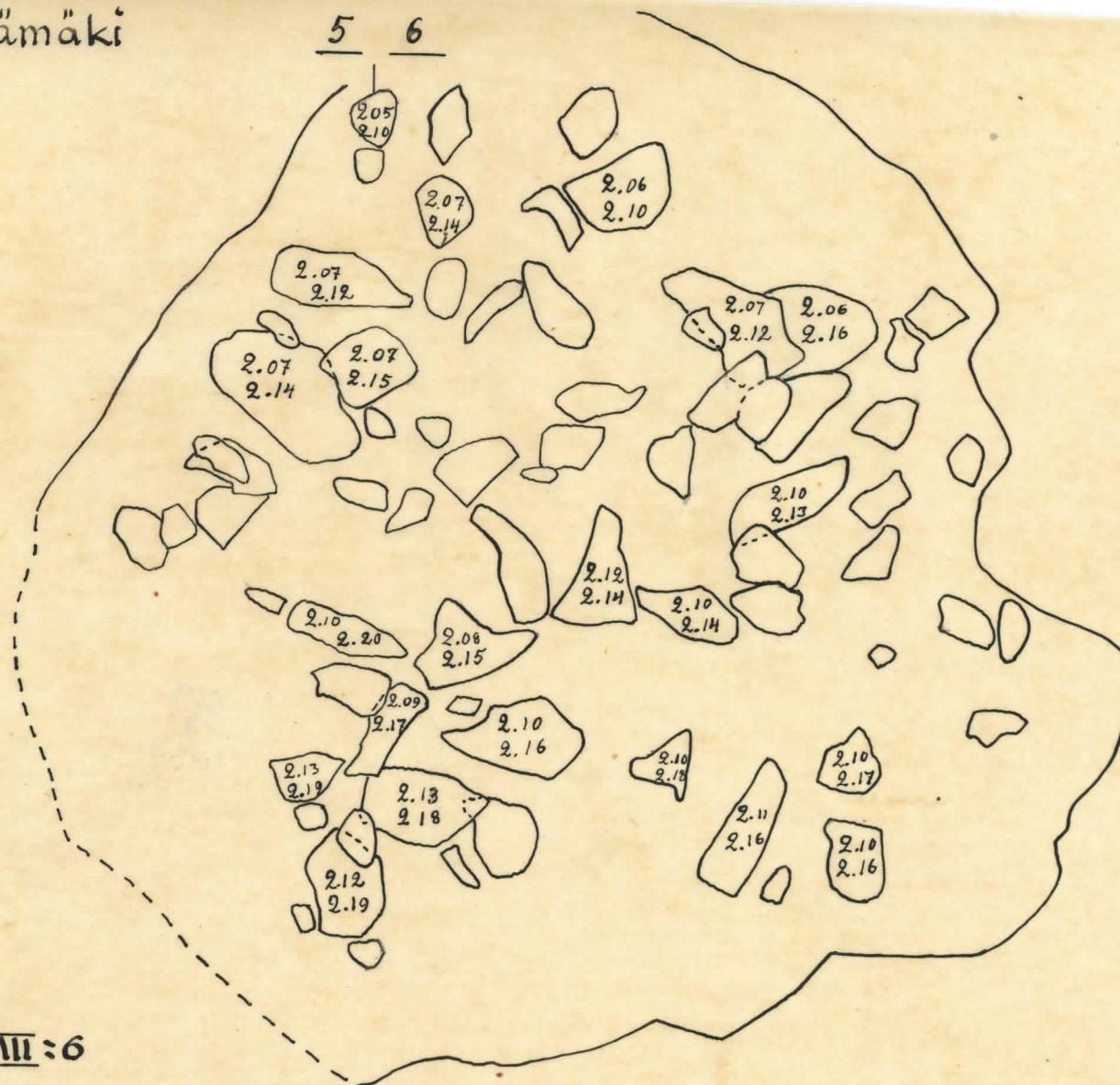
Liesi r. III:5, III:6

Kartta I.

1:10

Maaria, Kärsämäki

5 6

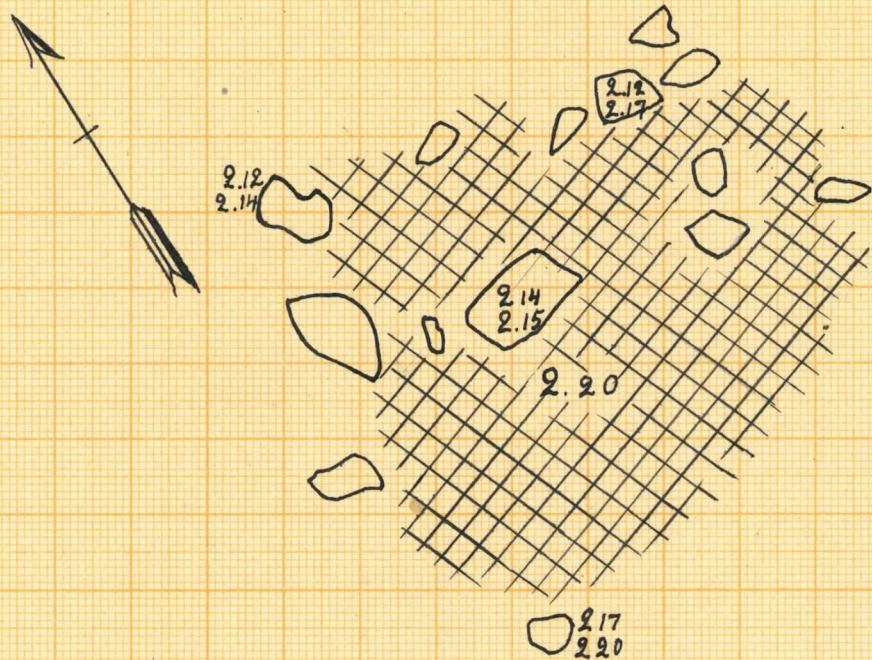
Liesi r. III:5, III:6

Kartta 2

1:10

III

5 6

III

Liesi r. III:5, III:6

Kartta 3

1:10

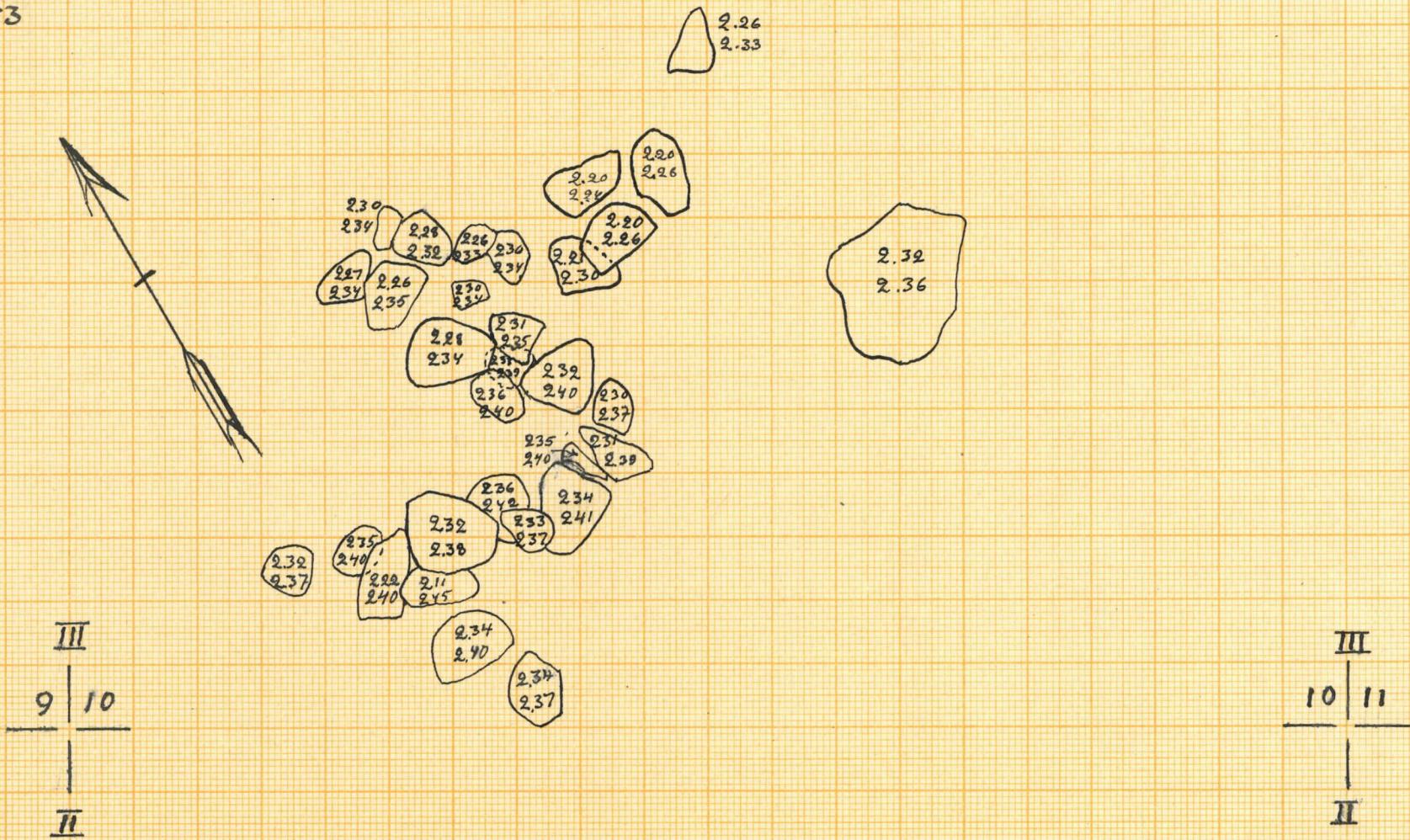
Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. III:10

Kartta 1.

1:10

pohja 2.53

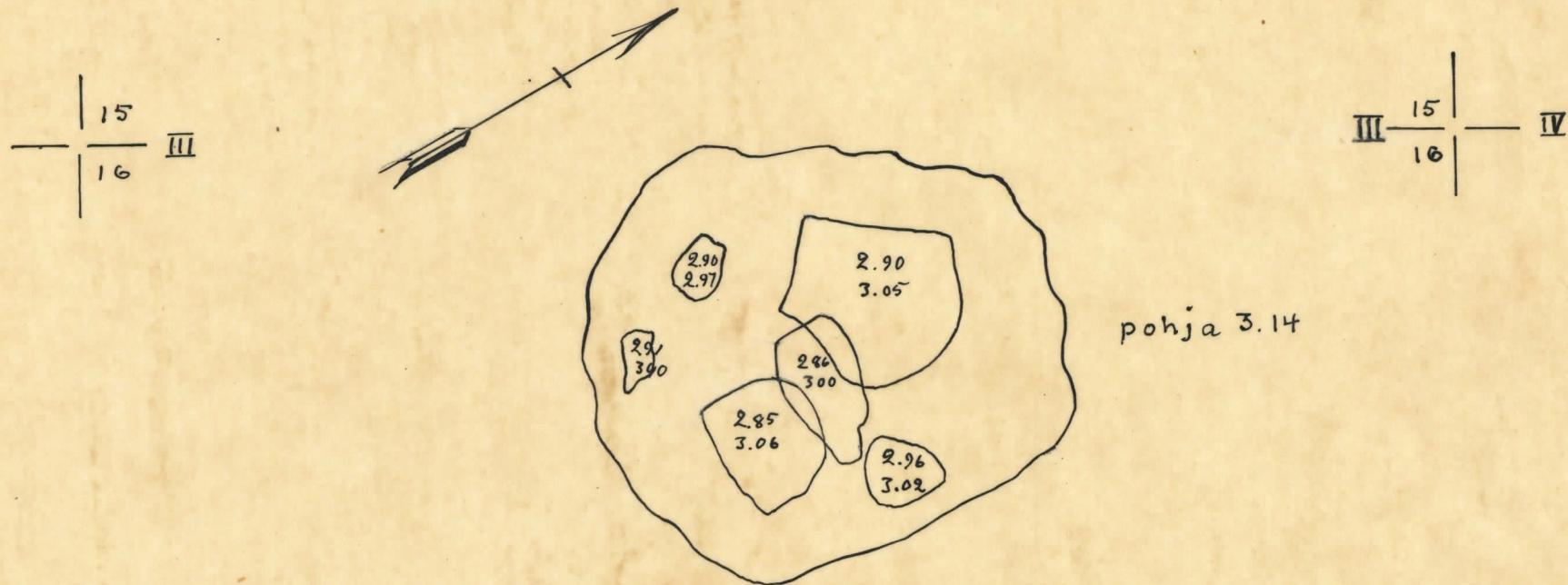

Maaria, Kärsämäki

Kiveys n. III:16

Kartta I.

1:10

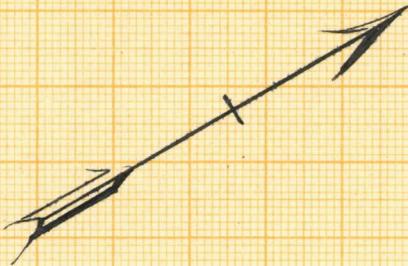
Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. III:16

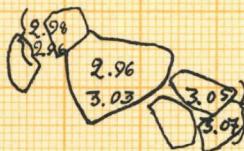
Kartta 2

1:10

— | 15
16 III

III — | 15
16 IV

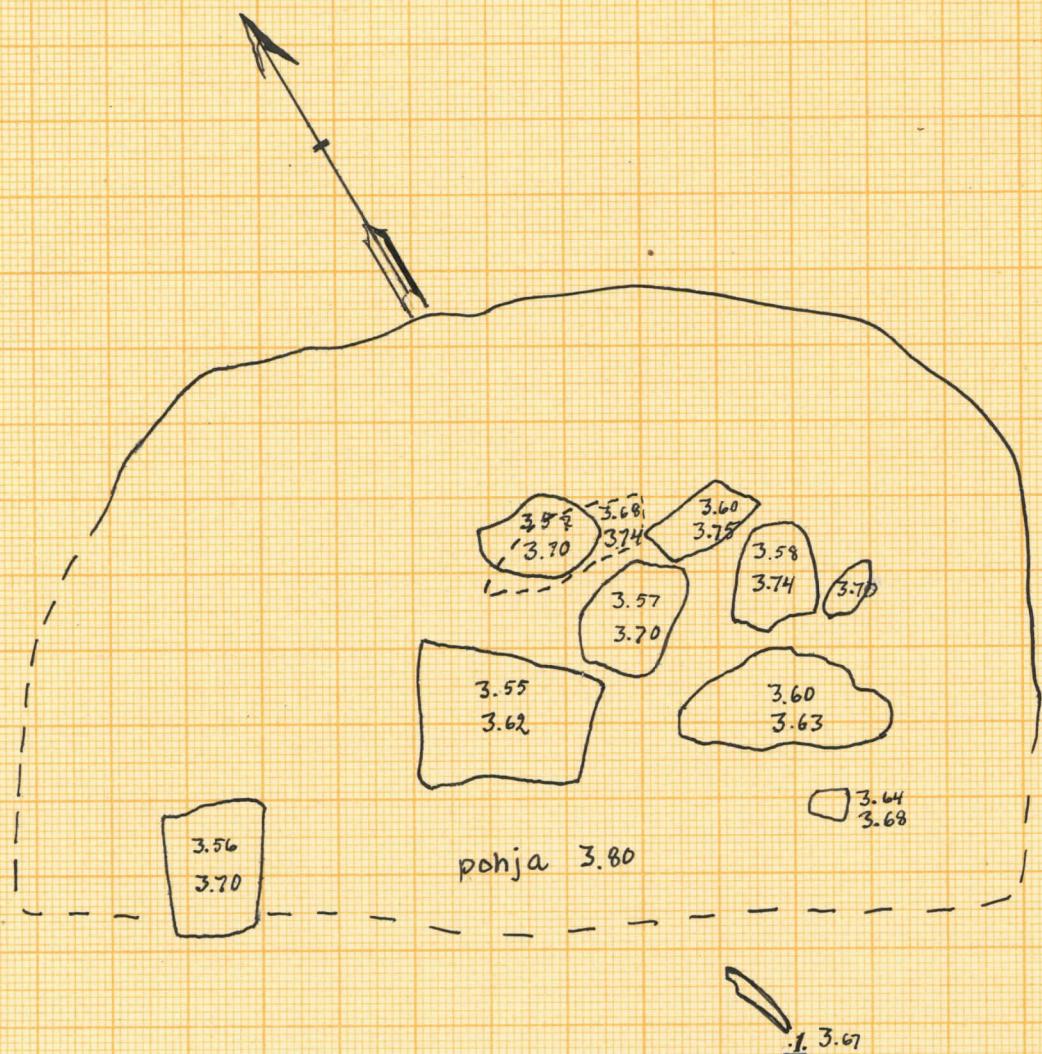
Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. III:22

Kartta 1.

1:10

IV
22 23
III

III
22 23
II

IV
22 23
III

Maaria, Kärsämäki

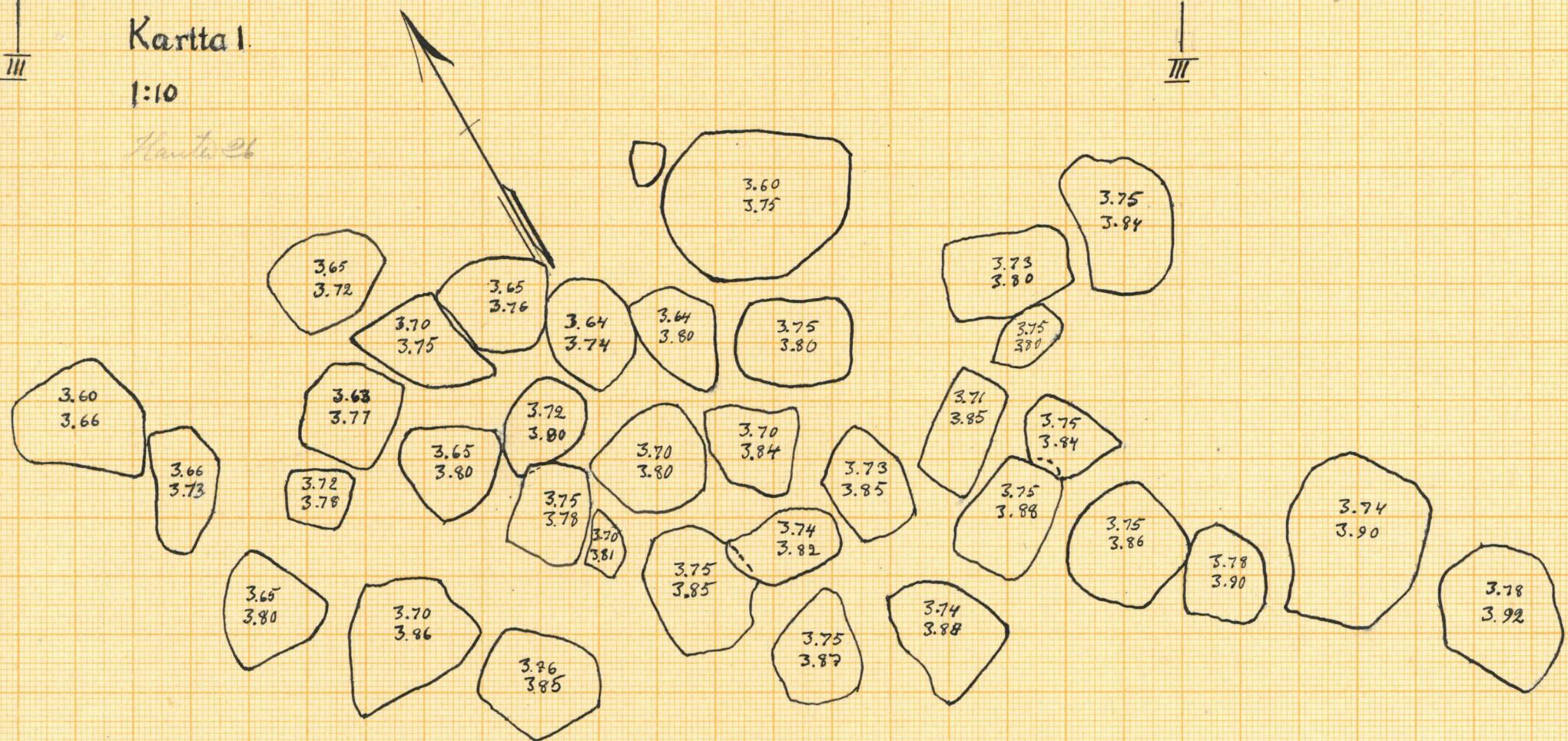
r. III: 23

Kartta 1.

1:10

Hauta 26

IV
23 24
III

7 | 8

Maaria, Kärsämäki

Liedet r. IV:8

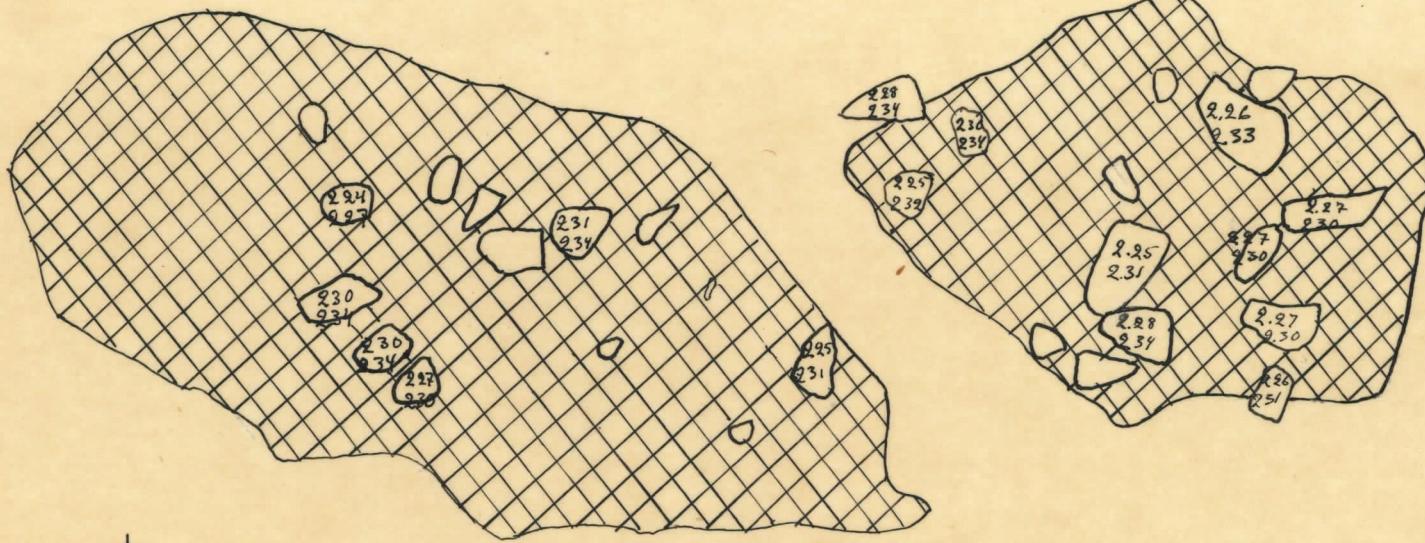
Kartta 1.

1:10

8 | 9

IV

IV

7 | 8

8 | 9

7 8

8 9

Maaria, Kärsämäki

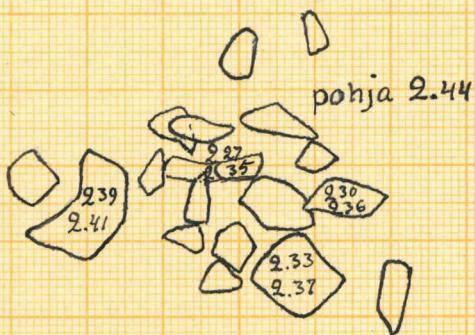
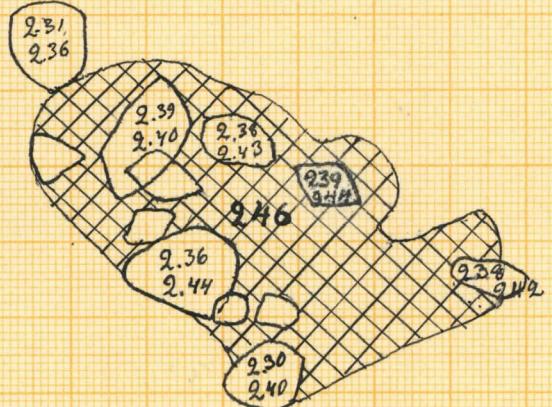
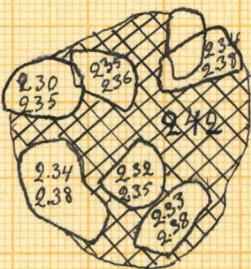
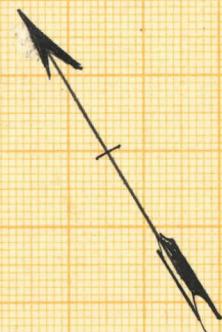
Liedet r. IV:8

Kartta 2

1:10

V

IV

IV
7 | 8

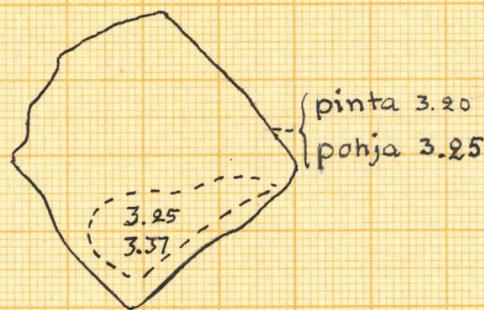
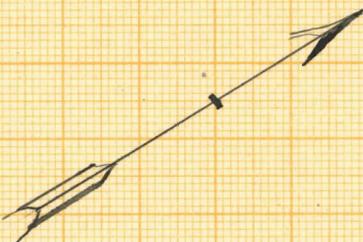
IV
8 | 9

Maaria, Kärsämäki

Ruutu IV:19

Kartta I.

1:10

$$\text{III} - \left| \frac{19}{20} \right| \text{IV}$$

$$\text{IV} - \left| \frac{19}{20} \right| \text{V}$$

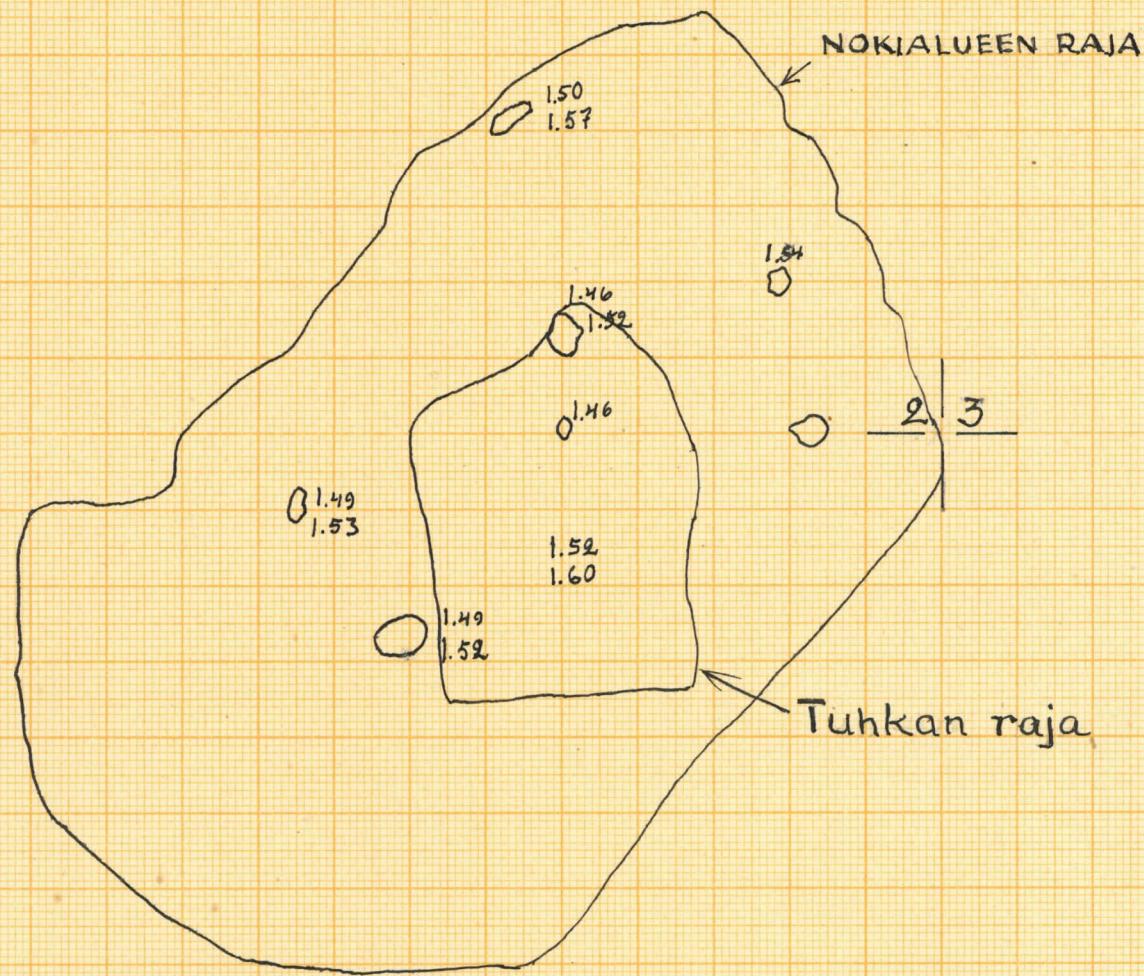
Maaria, Kärsämäki

Liesi V:2, V:3, VI:2 ja VI:3

Kartta 1

1:10

VI

VI

1 | 2

IV

V

Maaria, Kärsämäki

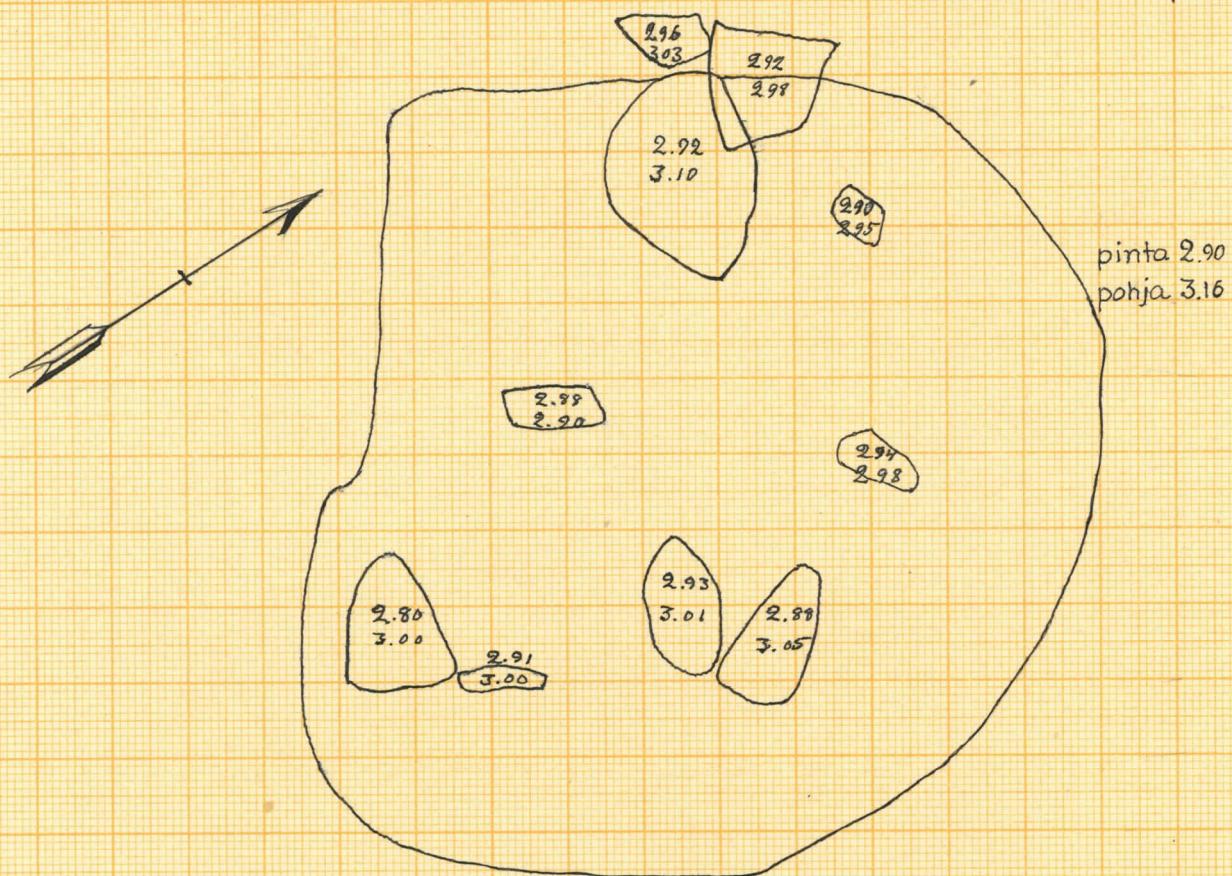
V

Kiveys V:17

Kartta 1.

1:10

16
17

V

17
18

Maaria, Kärsämäki

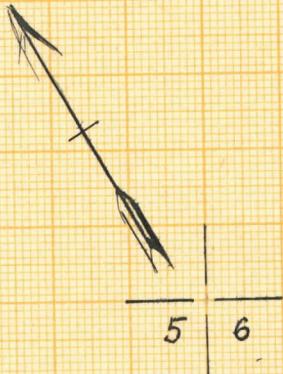
Kiveys r. VI:6, V:6

= kuoppa pl. 2.22

Kartta 1

1:10

VI

V

Maaria, Kärsämäki

8 | 7

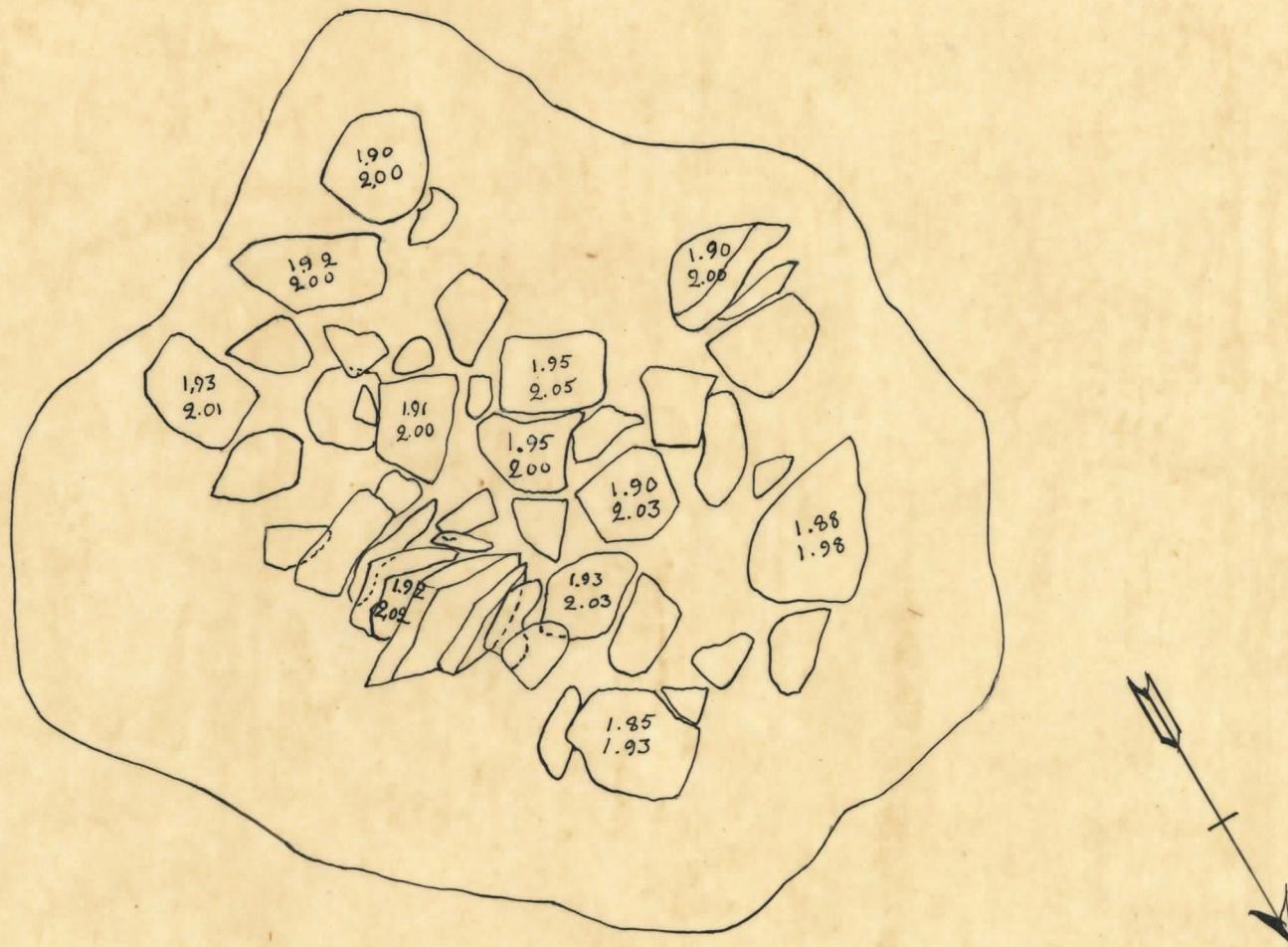
Liesi r. VI:8, VI:7

Kartta 1

1:10

VI

VI

8 | 7

Maaria, Kärsämäki

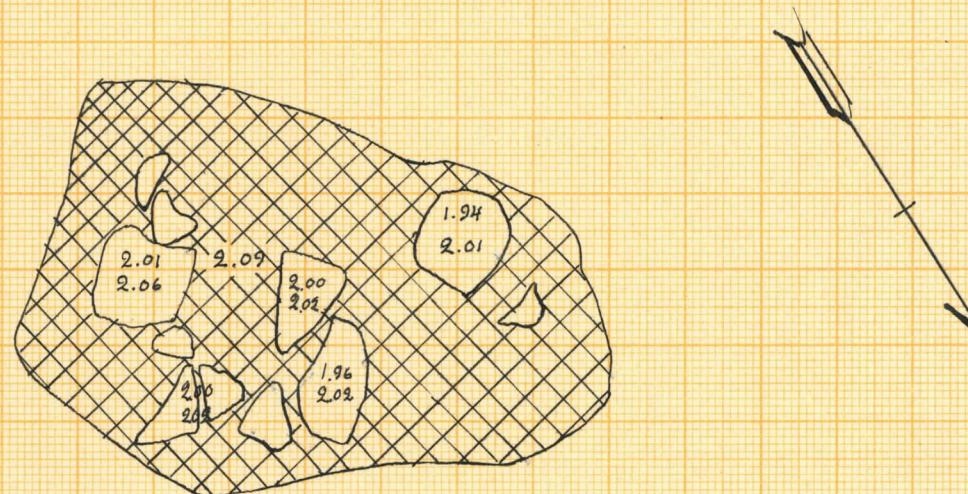
Liesi r. VI:8, VI:7

8 | 7

Kartta 2

1:10

VI

VI

8 | 7

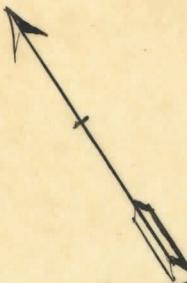
Maaria, Kärsämäki
Kiveys r: VII:4, VIII:4.

4

4

Kartta 1.

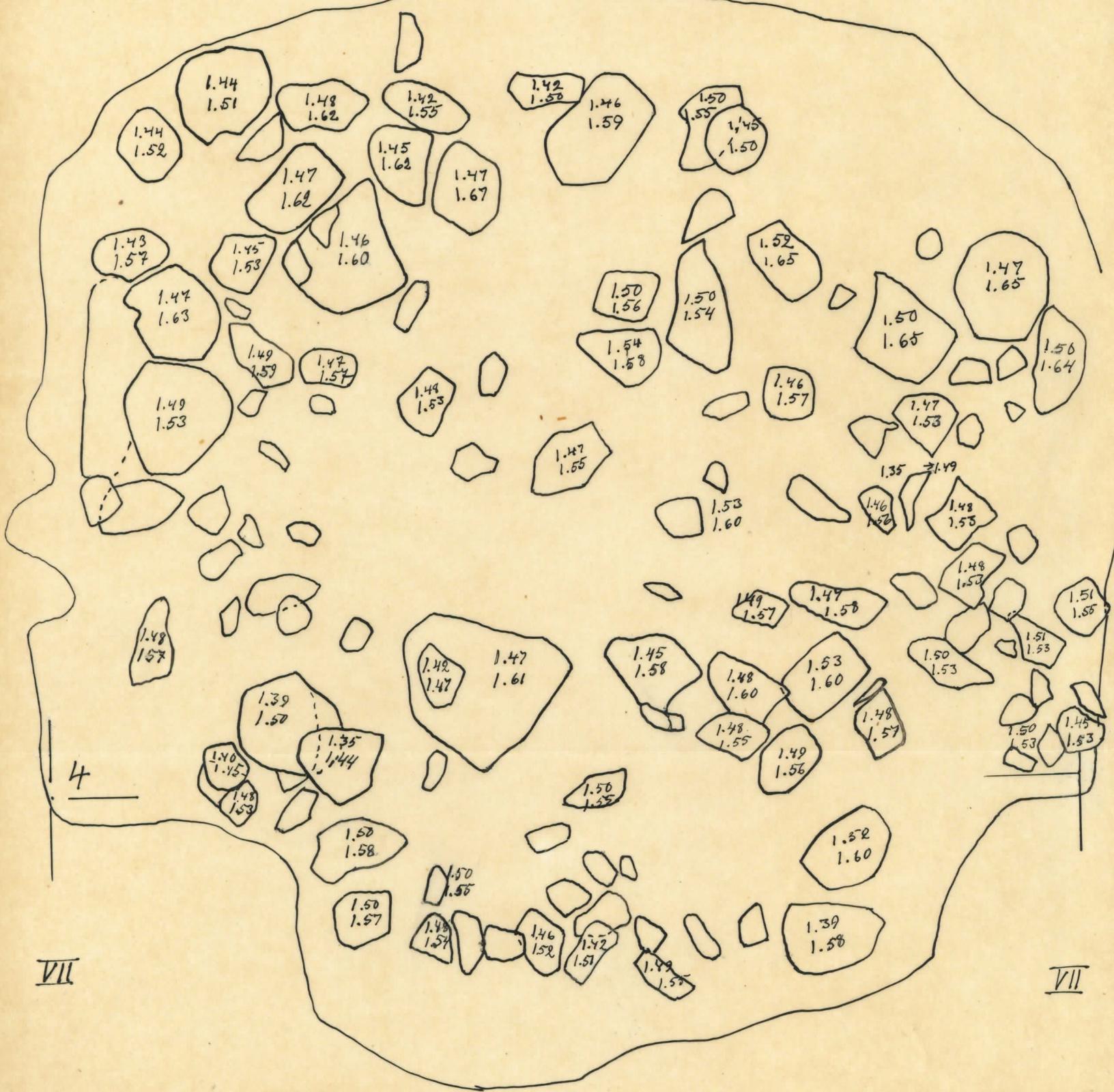
1:10

VIII

VIII

nokialueen raja

VII

VII

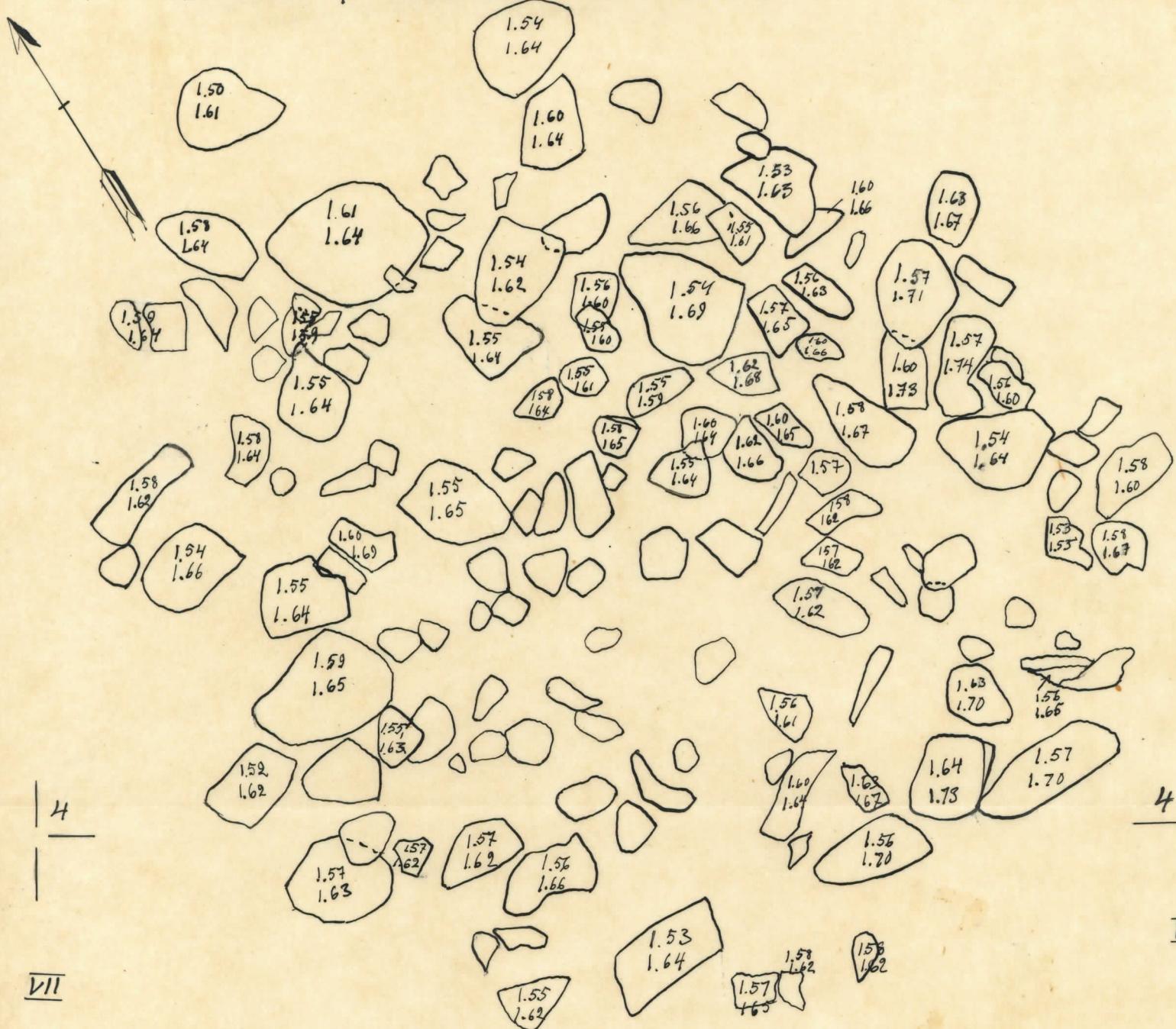
Maaria, Kärsämäki
Kiveys r. VII:4, VIII:4
Kartta 2

4

VIII 1:10

VIII

Liedessä punaisia hiekkakivilaattoja

VII

VII

Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. VIII: 4

Kartta 3

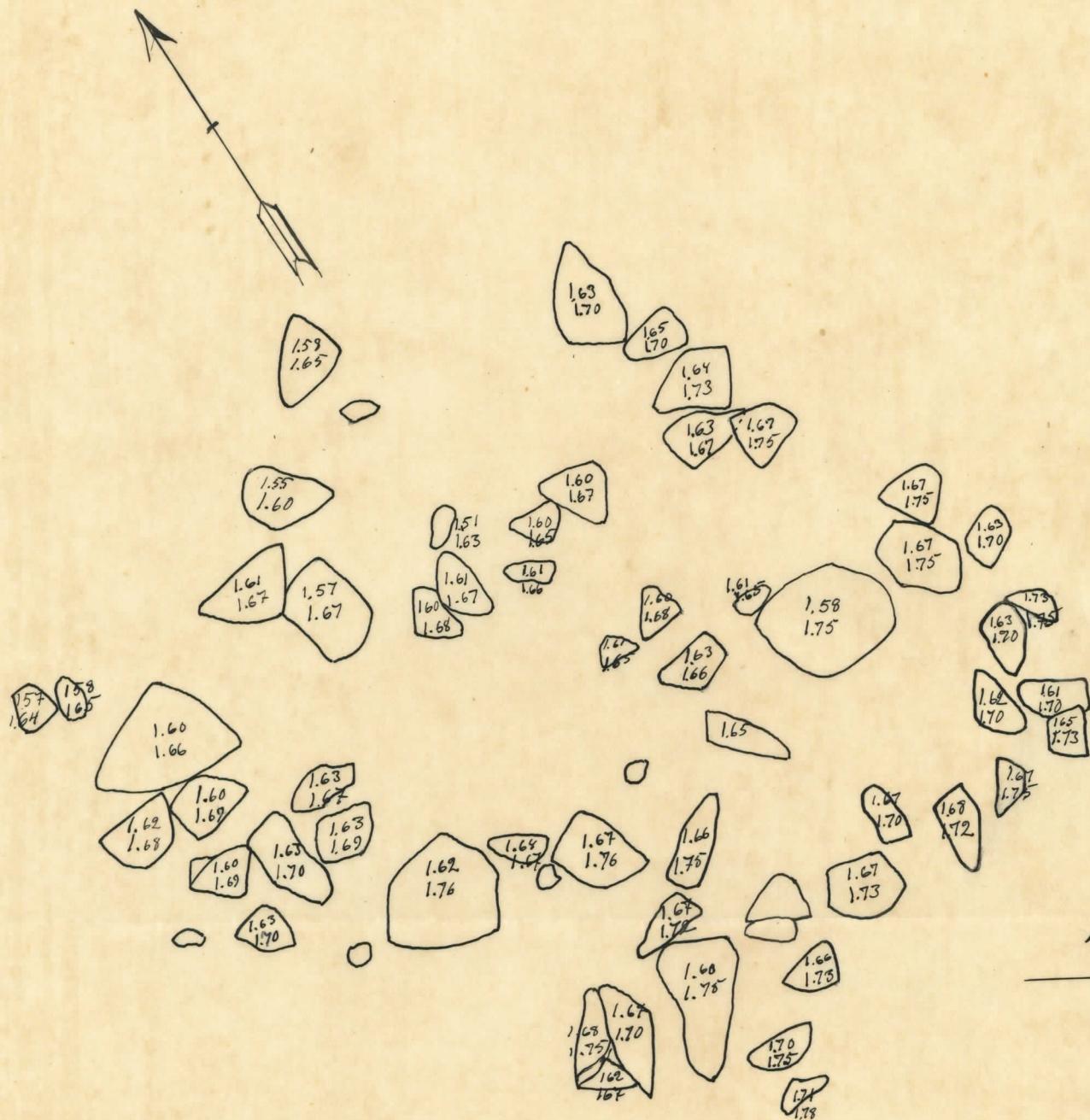
4

1:10

4

VIII

VIII

4

4

VII

VII

Maaria, Kärsämäki

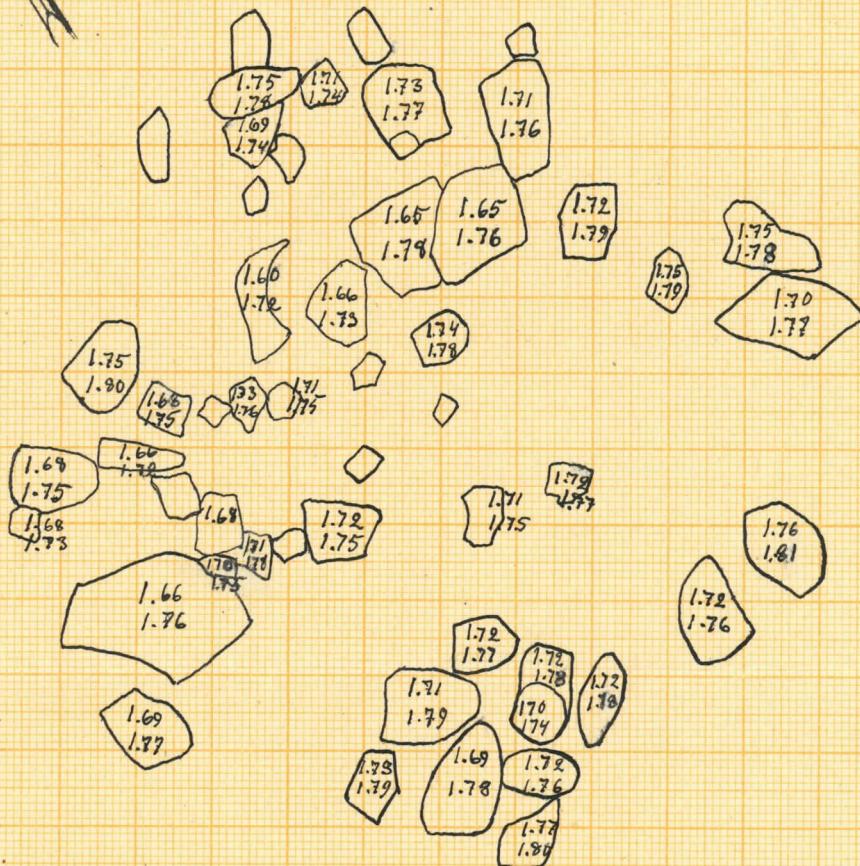
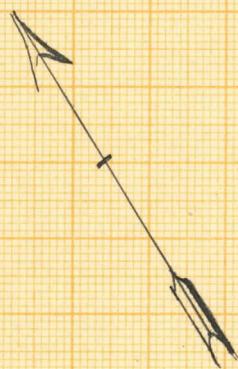
Kiveys r. VIII:4

Kartta 4

1:10

4

4
VIII

VIII

4

VIII

4

VII

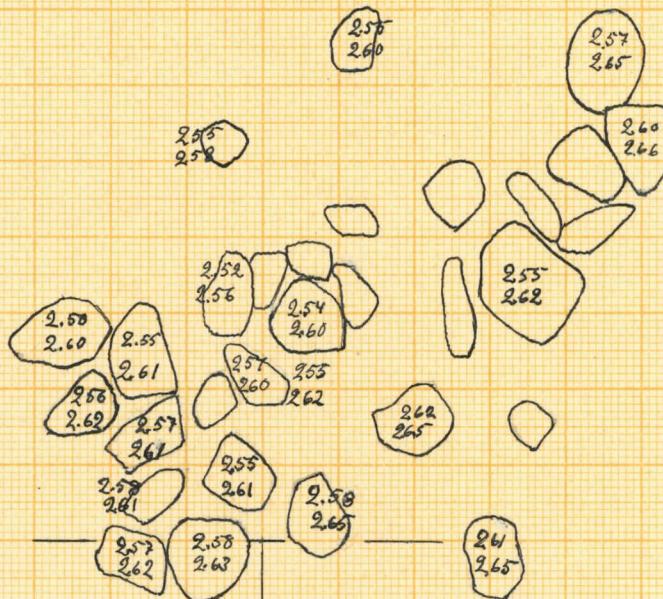
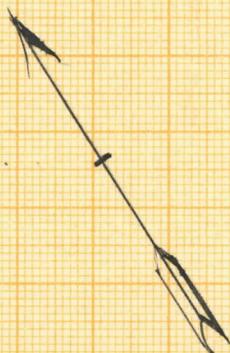
Maaria Kärsämäki

Kiveys r. VIII: 14, 15.

Kartta I.

1:10

VII

14 15

VI

VII

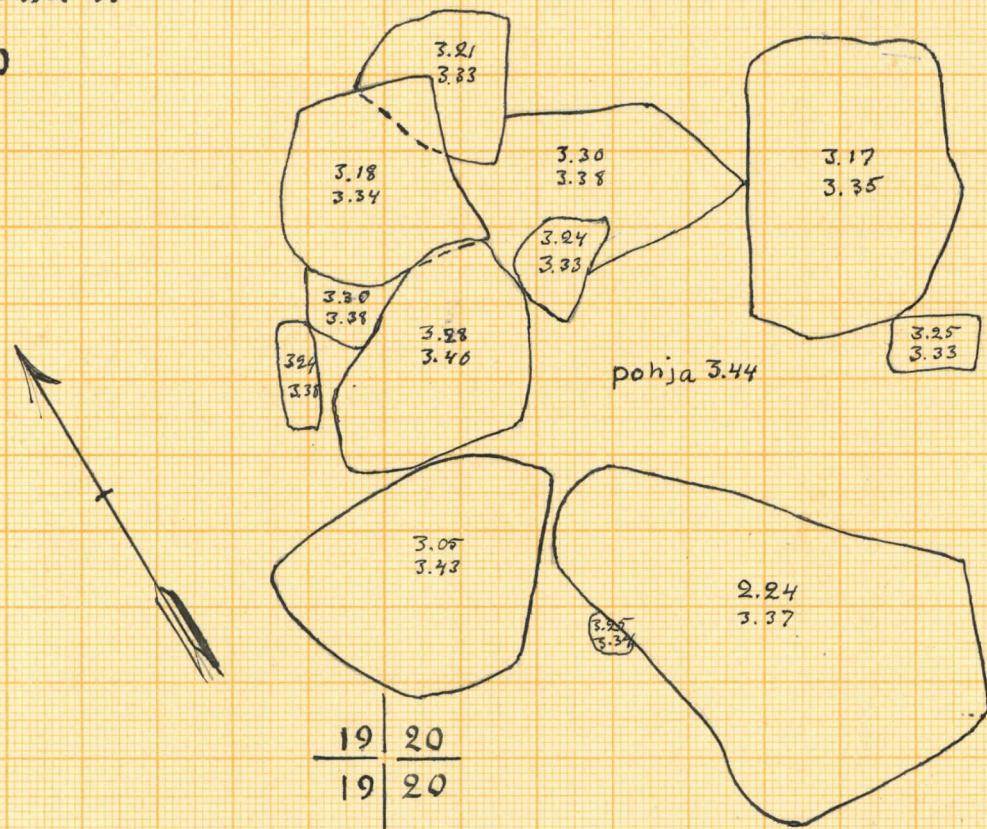
VI

Maaria, Kärsämäki

Kiveys VII: 20

Kartta I.

1:10

VII

20	21
20	21

VI

21
22

Maaria, Kärsämäki

21
22

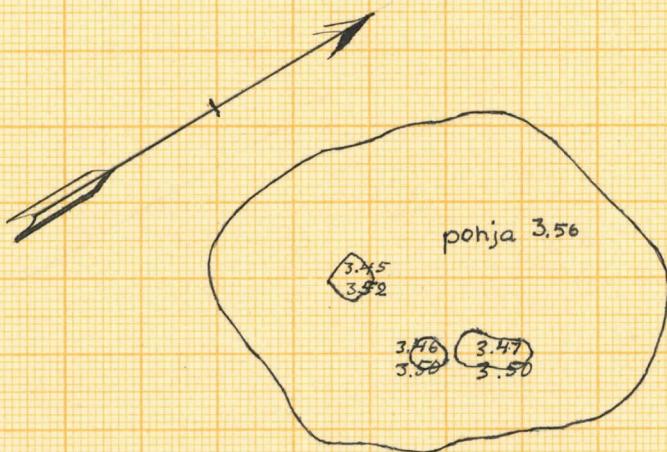
Kiveys VII:22

Kartta 1.

1:10

VII

VII

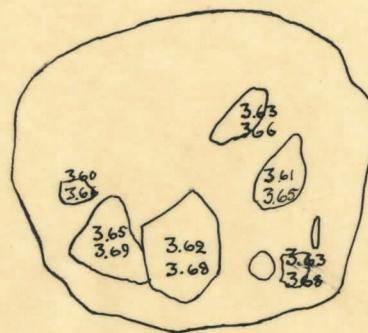
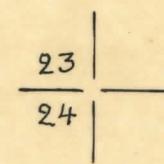
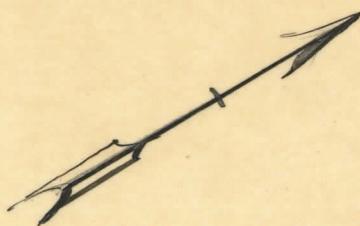
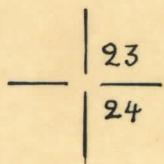
Maaria, Kärsämäki

VII

Kiveys r. VII:24

Kartta I.

1:10

VII

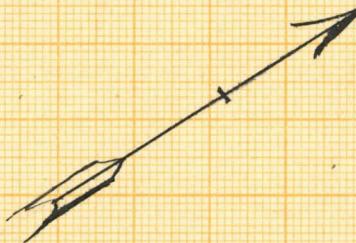
Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. VII-24

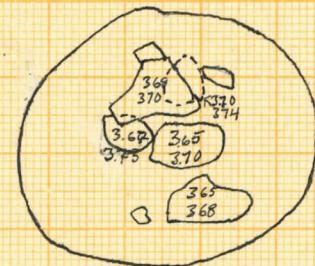
Kartta 2

1:10

— | 23
| 24

— | 23
| 24

pohja 3.80

Maaria, Kärsämäki

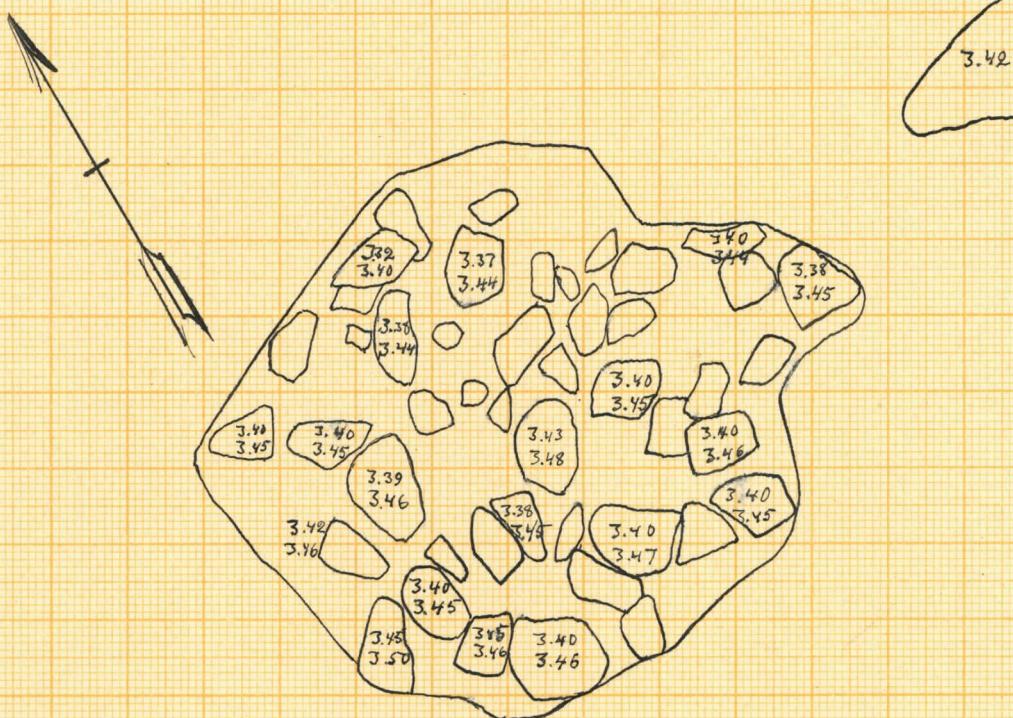
Liesi IX: 23

Kartta I

1:10

pohja 3.55

IX

22 | 23

23 | 24

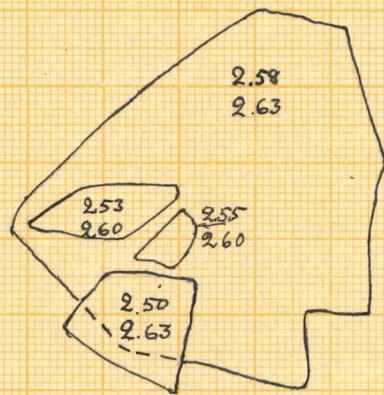
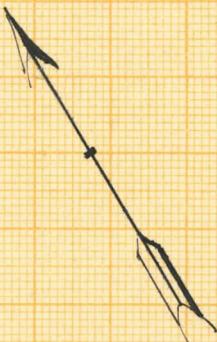
Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. X:15

Laatan alla olevan kuopan pohja 2.12. ?

1:10

X

X

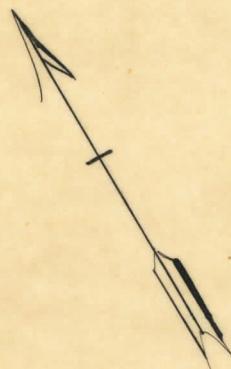
Maaria, Kärsämäki

Liesi r. XI:12, 13

Kartta 1

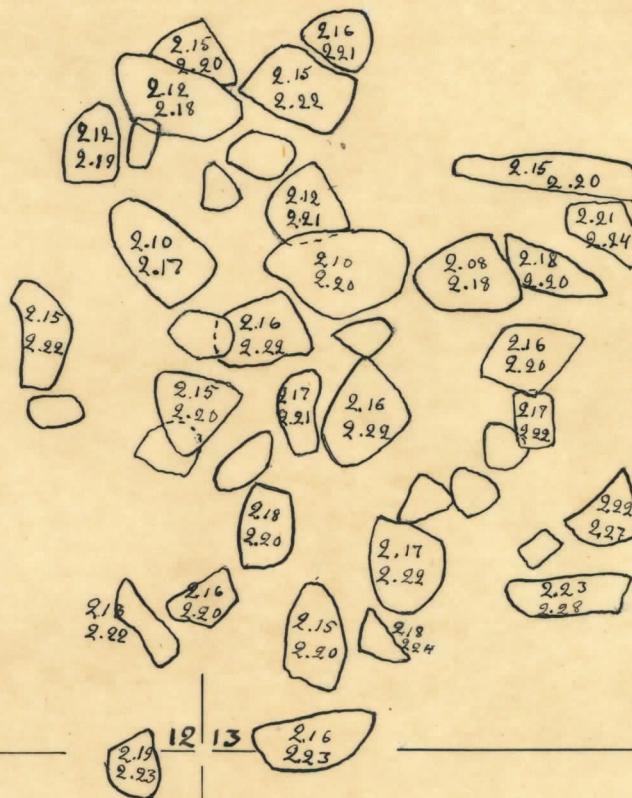
1:10

XI

12 | 13

12 | 13
2.19
2.23

X

Maaria, Kärsämäki

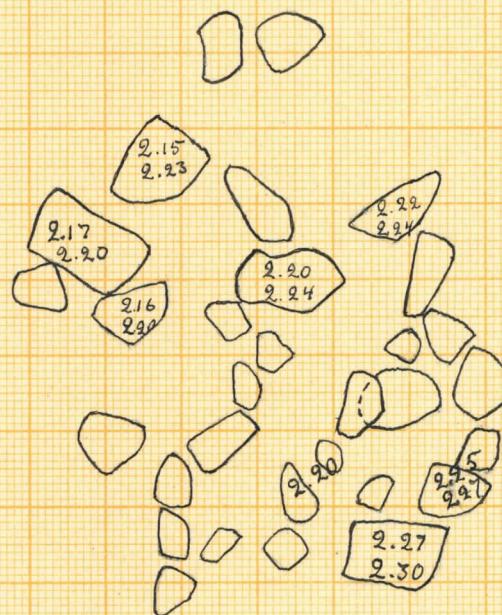
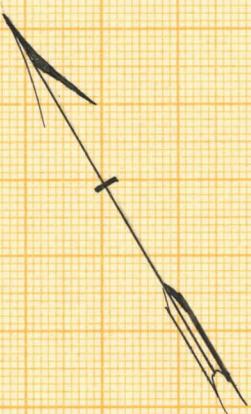
Liesi r. XI: 12, 13

Kartta 2

pohja 2.35

1:10

XI

12 | 13

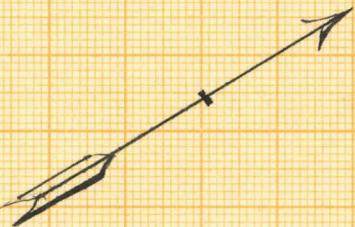
X

Maaria, Kärsämäki

Kiveys r. XI:15

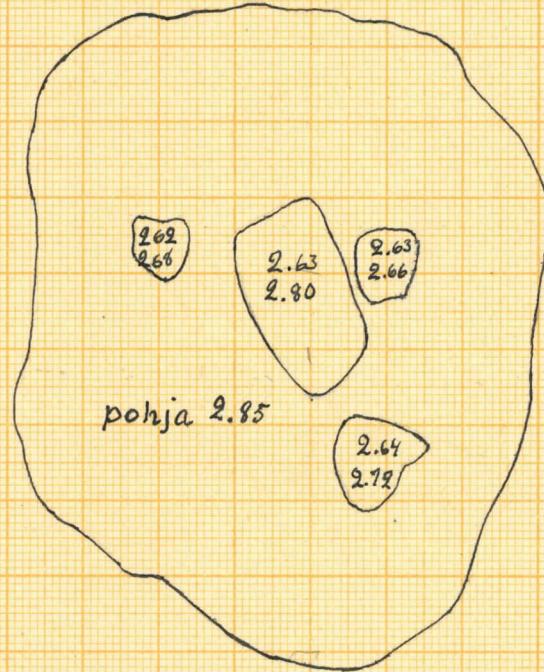
Kartta 1.

1:10

XI

XI

14
15

Mom
19 Pl. 1:12. Asuinatalo Räin

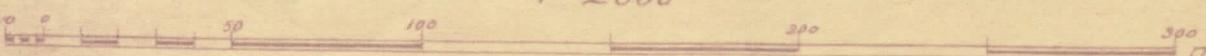
Toijala

Km 270

S=200 m

Räntämäki

1:2000

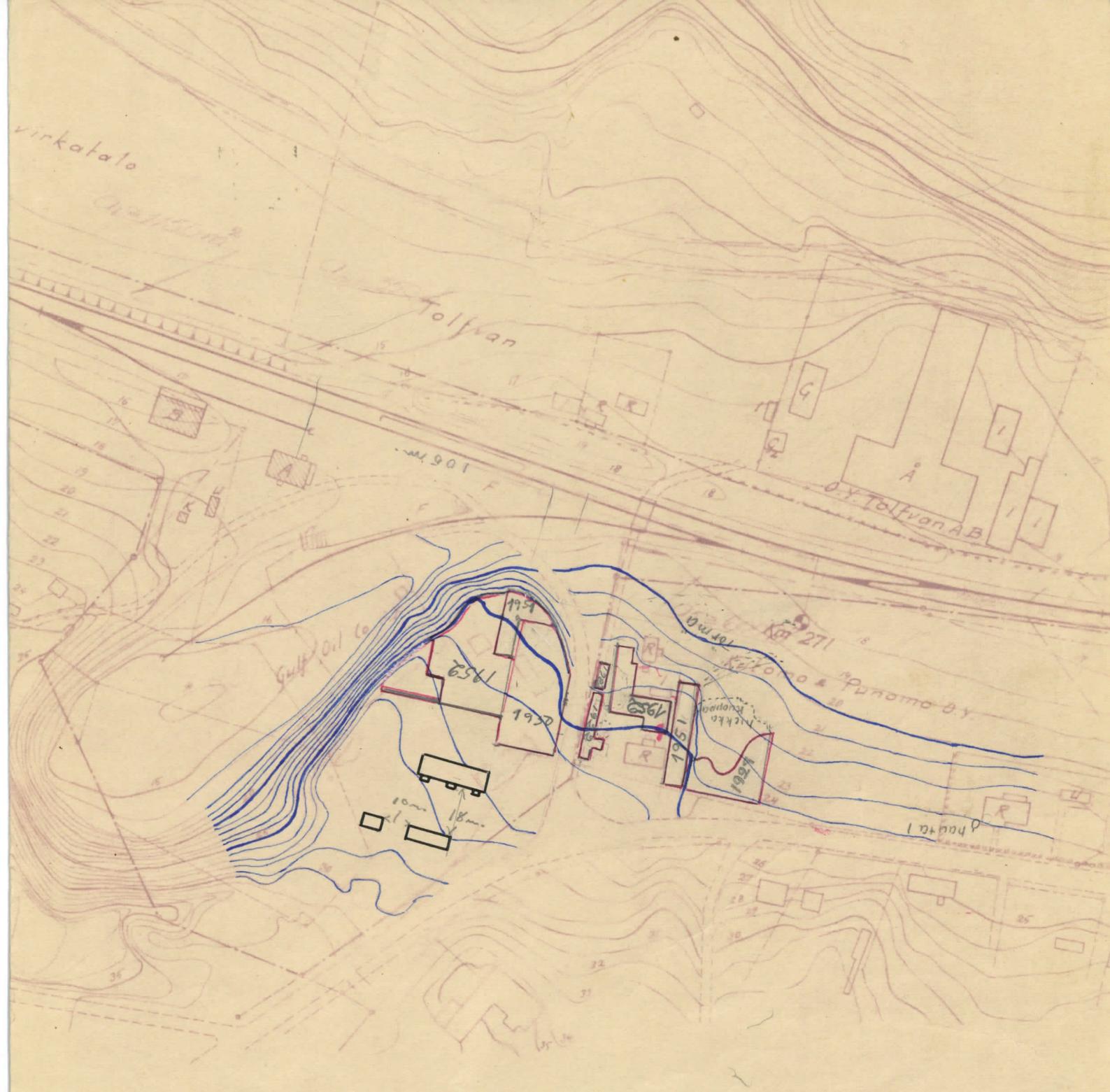

- A Asematalo
- D Sauna
- E Navetta
- F Eläinlaituri
- G Ruokala
- G₁ Konttori
- G₂ Porttivahati
- I Vaja
- J Palokalut
- J₁ Pajo
- B Tavarasuoja

- K Kellari
- M Makasiini
- O Vesisäiliö
- R Asuinrakennus
- S Olyssäiliö
- U Ulkohuone
- V Väittitupa
- A Tehdas
- A₁ Naulatehdas
- Ö Muuntaja

Hellas O.Y.

Flj. 21.10.49
Mug.

16000
F 33331

Maaria Kärsämäki, H. Salmo 1950

48

HAITA 2

1

GRAV 2

1. 15 692

Viereinen saviastia

Bredvidstående lerkärl

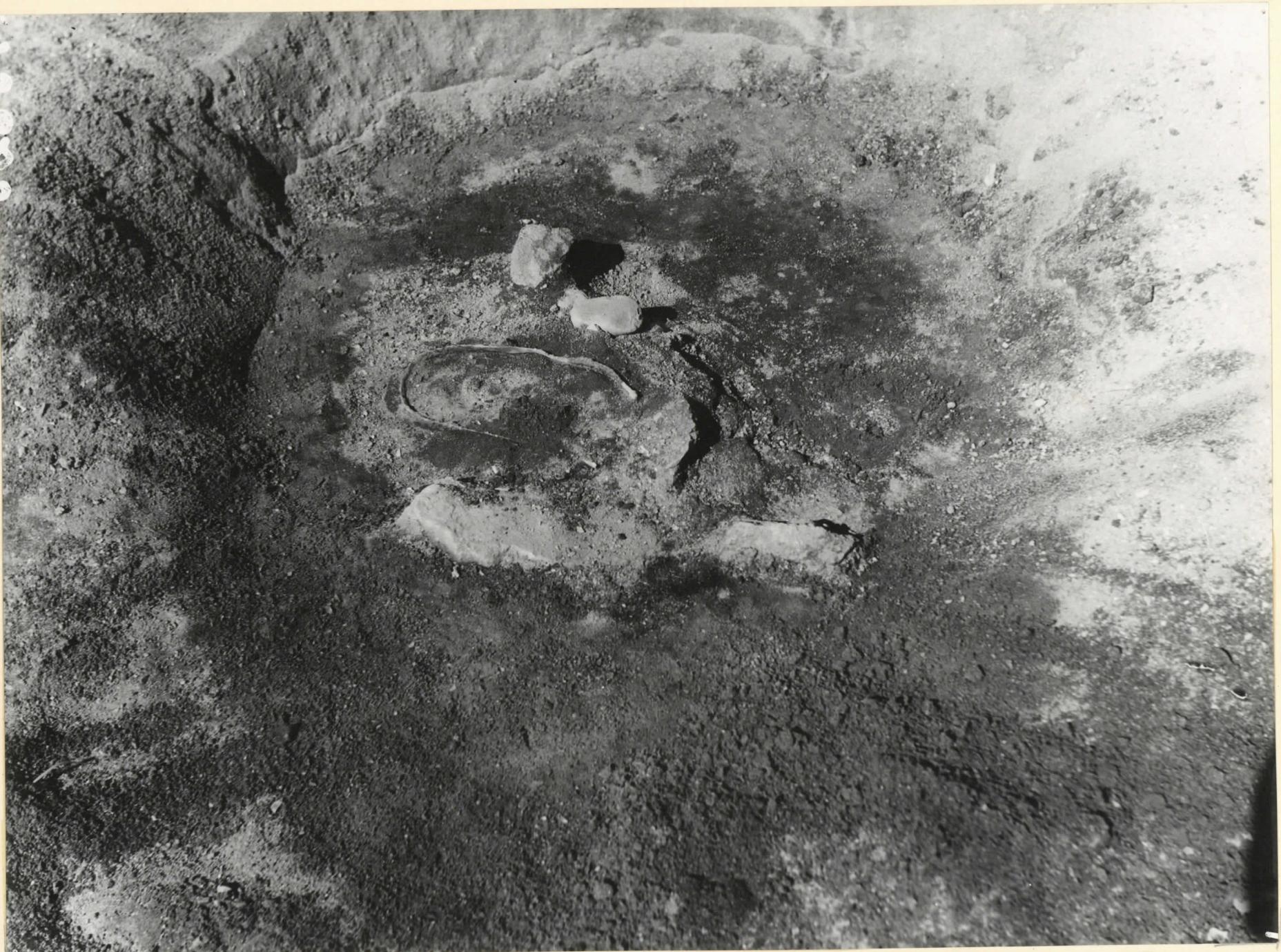
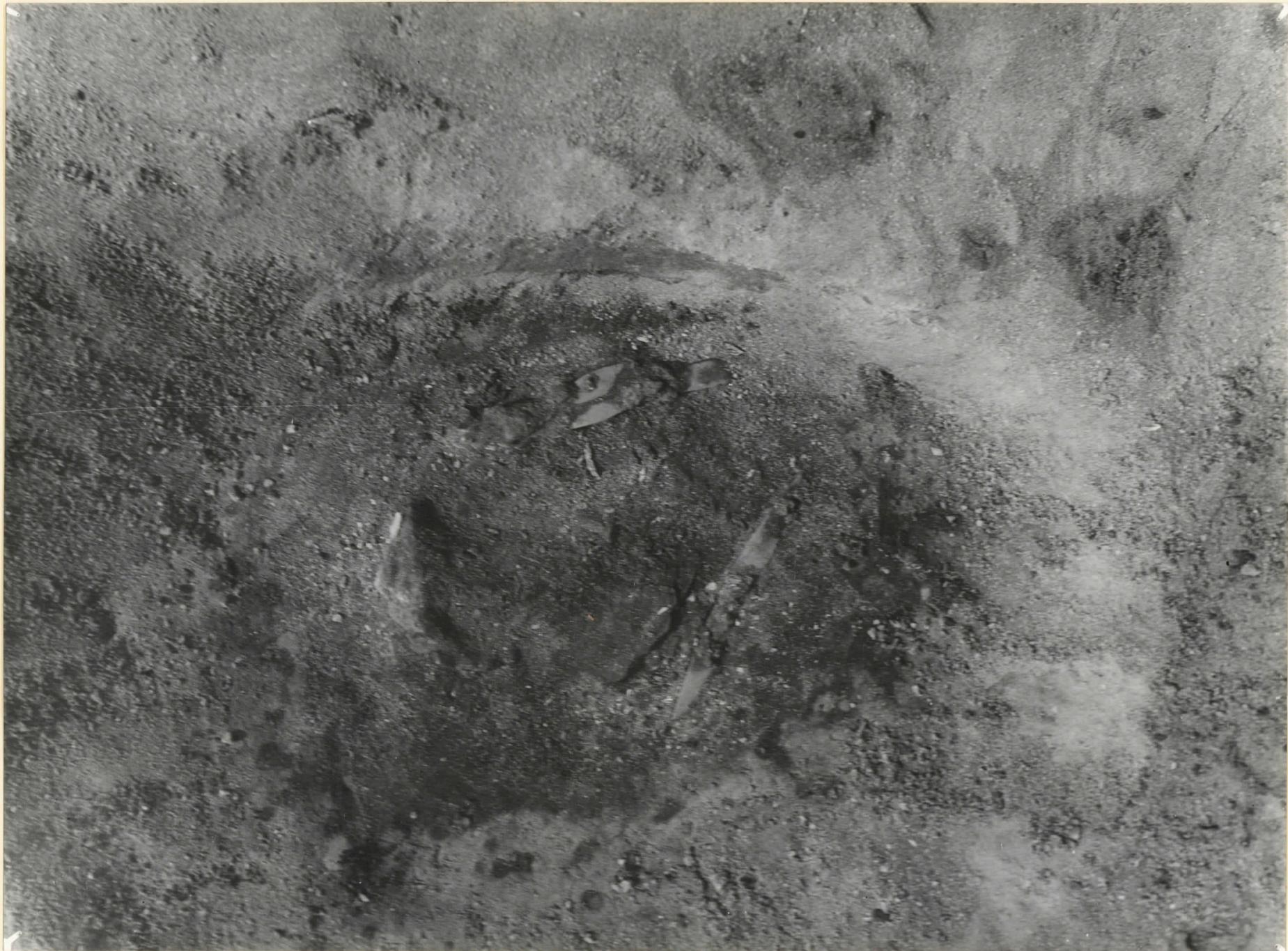

PLATE 9

GRAV 2

WALTA 2

GRAV 2

TALONDAUA

52

HAUTA 11

GRAY 11

42

Kearia, Kivijärvi. Löttilan hauto on v. itä 300 j. Kr. Kilven läden suoja ja kivihäntärinki

nykyvissoa. Hantakamnia luhistunut.

42

3 p.

Maaria, Kärsämäki

N 15596.

Kairausalue kuvailluna rautatiesivkailijoitten ikkunasta suunnilleen leviestä käsin.

Takana Maarian kirkko.

N 15597.

Kairausalue kuvailluna ent. Jokelan talon katolta suunnilleen lounaasta käsin. Takana Rämämäen asemarakennus.

N 15598.

Yleishuva koillisesta käsin otettuna. Niibel ryhmitysveet kiretyn asumavapohjan ympärille.

Maaria, Kärsämäki

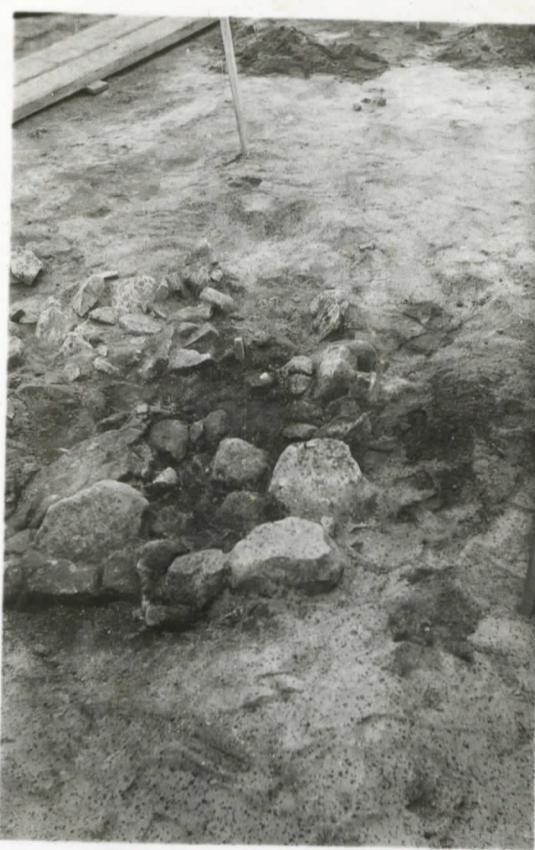

N 15599.

Sariastia rundus
VI: 5

N 15600

Lisi reudussa
III: 5-6 suorilleen
lämnestä kurattu

N 15601.

Lisi reudussa
V - VI: 2 kurattu
lounaan puolella

Maaria, Kässänjoki

N 15602.

Lisi ruuduissa
VI: 7-8 kurattu
kaakosta käsin

N 15603.

Hautamainen ki-
veys ruuduissa
VII: 19-20 kurva
lounaasta.

N 15604.

Töt liedet ruuduissa
VIII: 4 ja IX-XI: 6-7
suunnilleen lännestä
käsint kurattu.

Maaria, Kärsämäki

N 15605.

Jotkut liekit ruudussa
VIII: 4 ja IX-XI: 6-7 etelästä
päin kurattuna.

N 15606.

Lisä ruudussa
VIII: 4 suunnilleen
lännestä käsiv
kurattuna.

N 15607.

Tuo lisä ruudussa
IX-XI: 6-7 suunnilleen
pohjoisesta käsiv.

Aaaria, Rärsämäki

15608.

Tson lieiden kuoppa
kirayksent purkamisen
jälkeen ruudussa
IX-XI: 6-7.

N 15609
Lisi IX:23

N 15610
Gumma läiskä
ruudussa I: 19.

Maaria, Kärsämäki

N: 15611.

Tumma alue
ruudussa $\text{E: } 7.$

V

N 15612.

Siivetty asumon
polja ruudussa
 $\text{IV:VI: } 22-25.$

N 15613.

Rakennuskor polja
ruudussa $\text{IV-VI: } 22-25$
summilleen kaakosta

Maaria. Kärsämäki

Nr 15614

Rakennuksenpohja
vuodesta IV - VI: 22-25

N 15615

Hauta 1. pinta-
kivies, kura lou-
maan puolella

15616. Hauta 1,
soinen kiri-herras
pinnasta käsin.
kilvenkuopuva nä-
ky; kura alue lännestä
käsin idäste

Maaria, Kärsämäki 1950

N 15617.

Hauta 1. idän puolella, kilven kypura ja reunaahelojas nätäyjä.

52

N 15618.

Hauta 1. näkyvissä kilven kypura ja reunaahelojas, etenkin puolelta otettu

52

15619.

Hauta 1. etualalla kilven reunaahelojas, lounaasta pääsin otettu.

Haariva, Kärsämäki

N 15620

Hauta 1. kilvenkupura
ruunaheltoja ja kei-
nään kärhi pajastel-
tuina

N 15621.

Hauta 1. esit-
tely lehtimis-
kille käynnissä.

Maaria, Kärsämäki

N15622

Hauta 2. ylin
kiri kerros; kura otettu
idästä pääin.

48

N15623.

Hauta 2. toinen
kiri kerros suen-
nilleen idästä

N15624

Hauta 2. kolmas
kerros lännestä
käsiv valokuvattu.
Mikka näkyvissä

Maaria, Kärsämäki

N 15625

Hauta 2. neljäs kerros on ihan näkypöissä kurattu suunnilleen etelästä käsin.

48

↓

N 15626.

Hauta 2. viimellä ja jäljästetään kurattu lounaasta käsin.

48

↓

N 15627

Hauta 4. sariastia pärkyneenä.

Haaria, Rärsämäki

N 15628.

H. 5. pinta kireys
kaakosta käsinv.

N 15629.

H. 5. Sivinen
kiri kerros. kaa-
kon juolella
kuvaatu.

N 15630.

H. 6. pinta kireys
suunvilleen lounaasta

Haaria, Kärsämäki

N 15631.

H. 6. Soinen kirkkeroos,
kuopurava näkyvissä,
kuorattu lounaastar kä-
sin.

49

N 15632.

H. 7. esineet
paljas kettuna ku-
vatte kaakosta
käsiv.

N 15633.

H. 10. kivet paljas.
Kettuna, kuoratu
idästä käsin.

Haaria. Kärsämäki

↓

H. 11. kivit paljastet -
seinä, lounaasta
käsin valohuovittuna.

N 15634.

52

62

N 15635.

Hautojen 12^a ja 12^b
pintakivystä; lä -
hellä lahtekuja,
15. huudon pinta.
Kivää kura otettu
suunilleen etelästä.

N 15636

H. 12^a idänpuolesta
valohuovattu.

Haaria, Kärsämäki.

N 15637.

Hauta 12^a
esineet paljastetut.

N 15638

Hb. 12^a punkko
paljastuu.

N
15639.

Hb. 12^b kilvenkupuna
ylösalaisin ja sani-
astianreuna mähynissä

Haaria, Räisämäki

N 15640

Hb. 12 b kypura ylösalaisin, palaneita luensiuja sisällä, viereessä kaaden sijan suojuus.

N 15641

Hauta 13 kivet pajasteltuina.

N 15642

Haudan 14 viereinen tyhjä hauta

Haaria, Kärsämäki 1950

N15643.

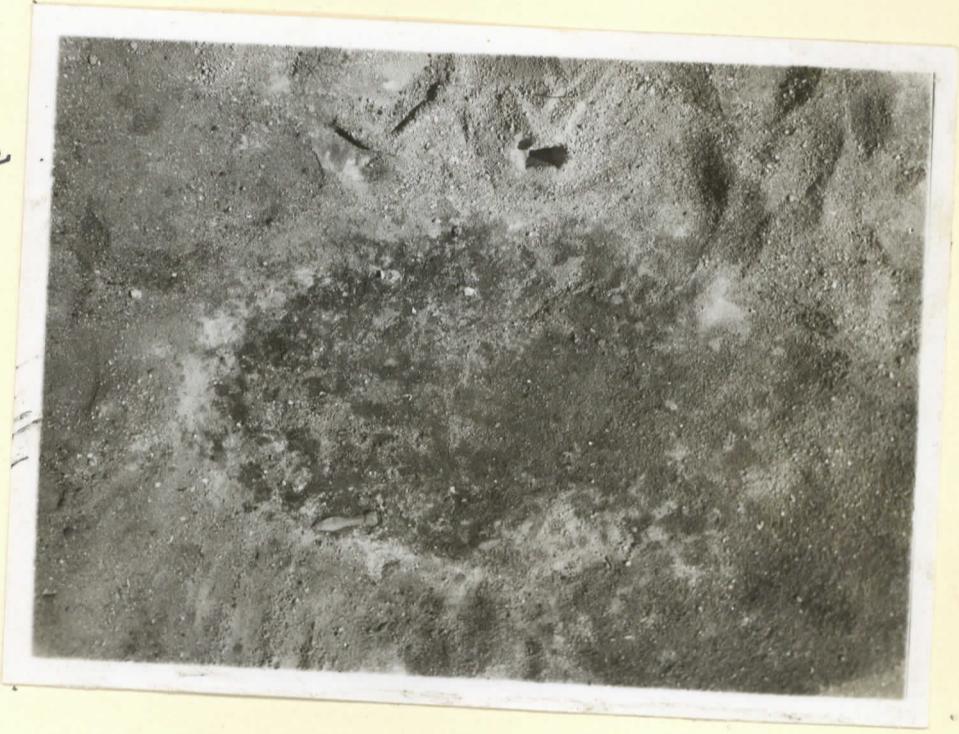
H. 14 silmäholki
näkyvissä.
67

N15644.

H. 15 ylin esine
paljas lettuv.

53

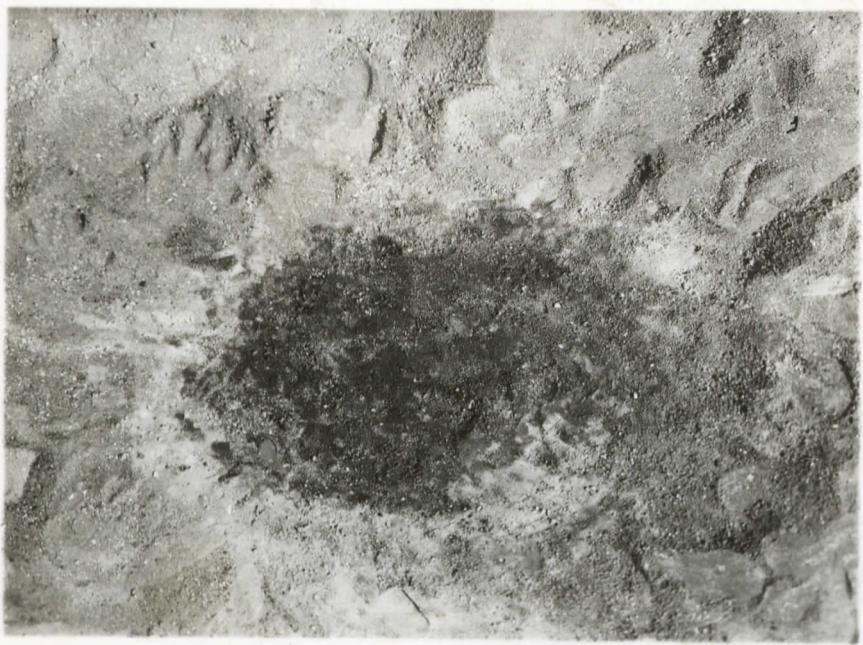
↓

15645

Hauta 15 alamonal
esineet paljastitut
53

Haaria, Kärsämäki

N 15646.

H. 15 partaveitsi
mähyrisissä.

N 15647.
Tumman alau
vireiset kivet

N 15648.

Hauta 17 kurattu
kaakosta hääsin.

Haaria. Kärsämäki 1950

N. 15649.

H. 19 sanastia
osittain paljastet-
usta.

61

N 15650

H. 23 maula ja
siipien koivien pää-
mäkyissä.

69

N 15651.

H. 23 esineet paljas-
keltaisia.

69

Haaria, Kärsämäki.

N 15652.

H. 24. lyhyt oniskka
ryönsotki ja kilven-
kela näkyissä.

N 15653.

H. 24. kilven-
kuopura ja kei-
hääntärki nä-
kyissä. Lehto
kartooittaa.

N 15654

H. 24. kilvenkuopura
ja keihääntärki
näkyvissä.

Haaria, Kärsämäki

N 15655.

Hautaa 25 paljas-tetaan.

N 15656

Al. 25. kilven-kupura ja kihäänkärki märkyvissä.

N 15657.

Hauta 25. kilven-kupura kädensijas ja ryönjoankko.

Haariaj, Kärsämäki

N 15658 Hauta 26 suunnilleen
kaakosta kerattuna.

N 15659. yleiskuva suunnilleen ka-
kosta häsin.